

BACHELOROPPGAVE

Emnekode: ØKO390

Navn: Marita Letnes

Hvilken kompetanse politikere og inkubatorledere har om samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner i Trøndelag.

What expertise politicians and incubator managers have about social entrepreneurship and social innovations in Trøndelag.

Dato: 30.05.16

Totalt antall sider: 52

Forord

Bacheloroppgaven er skrevet innenfor fordypningsfaget entreprenørskap ved Universitetet i Nord, med Steinkjer som studiested. Denne oppgaven er en del av avslutningen av bachelorgraden innenfor studiet Økonomi og administrasjon, og til sammen utgjør den 15 studiepoeng.

Med denne oppgaven ønsker jeg å finne ut hva politikere og inkubatorledere i ulike kommuner har av kompetanse innenfor samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner. For å få besvart det har jeg sett på hva som kan bidra til verdiskaping, hva som fremmer og hemmer begrepene og hvordan nye samfunnsløsninger kan støttes.

Jeg vil takke alle informantene som stilte opp og bidro med nyttig informasjon til denne oppgaven. Til slutt en stor takk til min veileder, Britt Paula Mørkved, som har kommet med nyttige innspill, god veiledning, konstruktiv kritikk gjennom denne prosessen.

**SAMTYKKE TIL BRUK AV PROSJEKT, KANDIDAT-, BACHELOR- OG
MASTEROPPGAVER**

Forfatter(e): Marita Letnes

**Norsk tittel: Hvilken kompetanse politikere og inkubatorledere har om
samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner i Trøndelag.**

**Engelsk tittel: What expertise politicians and incubator managers have about social
entrepreneurship and social innovations in Trøndelag.**

Studieprogram: Økonomi og administrasjon 3.årig

Emnekode og navn: ØKO 390, Bacheloroppgave

**Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage,
Nords' åpne arkiv**

**Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke
gjøres tilgjengelig for andre**

Kan frigis fra: 30.05.2016

Dato:

underskrift

Sammendrag

Samfunnsentreprenørskap er interessant som forskningstema fordi det kan bidra til nye modeller for problemløsning, som er med på å møte flere av fremtidens utfordringer. Med en raskere utvikling innenfor teknologi og globalisering, og et sterkt konkurransemarked, er det et behov for å utvide kunnskapen om innovasjon i politikken, slik at vi kan møte fremtidens utfordringer (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

Denne mindre forskningsoppgaven er en del av et Interreg-prosjekt som heter RESENS, der produksjon av studentoppgaver inngår.

Formålet med studie er å finne ut hva representanter for politikk og virksomhetsrådgivning i en inkubator har om samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner i Trøndelag, for å besvare min problemstilling:

«Hvilken kompetanse politikere og inkubatorledere (eller tilsvarende) har om samfunnsentreprenørskap og sosial innovasjon i utvalgte kommuner i Trøndelag?»

For å kunne besvare denne problemstillingen har jeg benyttet meg av 3 forskningsspørsmål, disse tar for seg hvilke forhold representantene har til begrepene, og deres egne erfaringer. Her er det faktorer som verdiskaping, hvilke forhold som fremmer eller hemmer fremveksten av begrepene og til slutt hvordan de støtter initiativet til nye samfunnsløsninger.

Datainnsamlingen av funnene er gjort igjennom kvalitative intervju av en politiker i 3 kommuner, og en som jobber innenfor næringslivet i de 3 samme kommunene i Trøndelag. Den kvalitative metoden egner seg godt til temaer som det er forsket lite på tidligere og tilnærmingen gir en mulighet for fordypning i de sosiale fenomen som studeres.

Studien har vist at samarbeid og støttesystemer er nødvendige for å ha virkemidler nok til å videreutvikle samfunnsentreprenørskap. Det kan se ut til at det er mangel på felles engasjement og kompetanse både fra privat og offentlig sektor, dette er nødvendig for å kunne engasjere sine ressurser og skape en god relasjon. Samfunnsentreprenørskap og utbredelse av kompetanse på dette tema, vil bidra til nye løsninger på et slikt problem og kanskje flere.

Tabelloversikt

Tabell 1: Presentasjon av informantene	25
Tabell 2: Empiriske funn.....	31

Vedleggoversikt

Vedlegg 1: Intervjuguide.....	50
-------------------------------	----

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Sammendrag	3
Tabelloversikt	4
1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn	8
1.2 Formål og problemstilling	9
2. Teori	11
2.1. Kompetanse	11
2.2 Kompetanseutvikling	12
2.3 Begrepsforståelse	13
2.3.1 Entreprenørskap og et bredere perspektiv	13
2.3.2. Samfunnsentreprenører	14
2.3.3 Samfunnsentreprenørskap	17
2.3.4 Sosial innovasjon og verdiskaping	19
3. Oppsummering	22
4. Metodevalg	23
4.1. Forskningsdesign og forskningsprosess	23
4.2. Datagrunnlag for datainnsamling	23
4.3. Kvalitativ metode	24
4.4. Utvelgelse av informanter	24
4.5 Intervjuguide og gjennomføring	26
4.6 Analyse av datainnsamling	27
4.6.1 Reliabilitet	27
4.6.2 Validitet	27
5. Presentasjon	28
5.1 Liten kommune – Lierne	28
5.1.1 Ordfører	28
5.1.2 Rådgiver for næring	28
5.2 Mellomstor kommune – Verdal	28
5.2.1 Ordfører	29

5.2.2 Avd. leder inkubatordrift.....	29
5.3 Stor kommune – Trondheim	29
5.3.1 Rådmann.....	29
5.3.2 Bedriftsrådgiver/Forretningsutvikler.....	30
5.4 Kort oppsummering.....	30
6. Analyse.....	32
6.1 Analyse av første forskningsspørsmål:	32
6.1.1. Begrepsforståelse	32
6.1.2 Verdiskaping gjennom å se behov	34
6.2 Analyse av forskningsspørsmål 2:.....	36
6.2.1 Hva fremmer kompetanseutvikling og samfunnsentreprenørskap?	36
6.2.2. Hva hemmer kompetanseutvikling og samfunnsentreprenørskap?.....	39
6.2.3 Eksempler.....	41
6.3 Analyse av forskningsspørsmål 3:.....	41
6.3.1. Ulike samfunnsbehov	42
6.3.2 Støtteordninger og samarbeid for en positiv utvikling.....	43
7. Konklusjon/Avslutning	45
8. Videre forskning.....	47
9. Litteraturoversikt.....	48
10.Vedlegg	50

1. Innledning

De siste 15 årene har begrepet samfunnsentreprenørskap fått mer oppmerksomhet, og mange ønsker seg økt kunnskap innenfor dette området (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014). Nordisk råd (2015), bruker begrepet sosialt entreprenørskap om samfunnsentreprenørskap. Som forskning viser, er begrepene delvis overlappende. Ulike land og ulike virksomheter bruker ulike begrep om fenomenet samfunnsentreprenørskap og samfunnsentreprenører. Noen bruker begrepet sosialt entreprenørskap og sosiale entreprenører. I denne oppgaven vil begrepet samfunnsentreprenørskap bli benyttet.

Denne mindre forskningsoppgaven er en del av et Interreg-prosjekt som heter RESENS, der produksjon av studentoppgaver inngår. RESENS står for **R**egional utvikling og **S**amfunnsentreprenørskap **N**orge – **S**verige. Dette er et prosjekt hvor hensikten er å utvikle kunnskap om samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner i midt-Skandinavia og her, igjennom bidra til holdbar regional utvikling (Regional utvikling og samfunnsentreprenørskap I Norge Sverige, 2016).

Prosjektet eies av Nord universitet og Mitt-universitetet i Sverige. Prosjektets visjon er: «Prosjekt RESENS skal bidra til kunnskap om hvordan samfunnsentreprenørskap og sosial innovasjon kan virke som brobyggere og fornyelseskraft for regional utvikling i Midt-Norden.»

1.1 Bakgrunn

Samfunnsentreprenørskap er interessant som forskningstema fordi det kan bidra til nye modeller for problemløsning, som er med på å møte flere av fremtidens utfordringer.

Utgangspunktet for samfunnsentreprenørskap er at virksomhetene skal bidra med innovative løsninger på samfunnets sosiale kritiske problem. Fortjenesten skal tilbakeføres til virksomhetene slik at flere sosiale behov kan løses. Med en raskere utvikling innenfor teknologi og globalisering med et sterkt konkurransemarked, er det et behov for å utvide kunnskapen om innovasjon i politikken, slik at vi kan møte de utfordringene. Noen av utfordringene handler om at det er lite samarbeid på tvers av fagprofesjoner, innad i offentlig sektor og mellom offentlig privat, frivillig og akademisk sektor. Det er mangel på felles engasjement og ansvar fra både privat og offentlig sektor. Engasjement og ansvar handler om å ha en god kunnskap om samarbeidsområdet og bruke deres komplementære kunnskap, slik at de skal kunne engasjere sine beste ressurser for å oppnå en god relasjon. For å oppnå en god relasjon og et godt samarbeid må de kunne bruke deres kunnskap og engasjere sine ressurser (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

Samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner kan brukes som tiltak mot de negative konsekvensene utviklingstrendene i dag har. For å kunne utvikle nye og sosiale innovative modeller er det viktig at hele samfunnet bidrar. Private virksomheter blir oppfordret til å ta det sosiale ansvaret på alvor, stat og kommune oppfordres også til å bli mer innovative i måten å håndtere sine oppgaver på i samarbeid med de sosiale aktørene og sine anbudsrunder legger det inn mulighet for å kjøpe fra sosiale virksomheter. Nå appelleres det til sivilsamfunnet også, siden det er store muligheter til å finne samfunnsentreprenører som setter i gang sosiale innovasjoner her (Nordisk råd, 2015).

Innovasjonspolitik er et sentralt område i Norge, og det er mange problemstillinger som kan reises i tilknytning til dette (Spilling, Innovasjonspolitik - problemstillinger og utfordringer, 2010). Vi trenger en ny innovasjonspolitik i Norge som ser potensialet i samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner. Jo mer vi finner ut om hva samfunnsentreprenørene kan bidra med, jo enklere vil det være å bidra til å møte de utfordringene knyttet til å opprettholde og videreutvikle den sosiale velferden, som de nordiske landene står ovenfor (Nordisk råd, 2015). Det kan også bidra til å øke kunnskapen om innsatser i Norden, for samfunnsentreprenørskap og sosial innovasjon i et arbeidet som fokuserer på å inkludere utsatte grupper i arbeid og samfunnsliv (Nordisk råd, 2015). Derfor

har jeg valgt ut politikere som interessenter, noen som har nær tilknytning til dette, for å kunne se potensialet som ligger i deres kompetanse på en utvikling av område.

Samfunnsentreprenørskap kan være med på å forbedre forutsetninger for viktige nåværende og fremtidige kvalitative aspekter som f.eks. menneskers livskvalitet, livsvilkår og sosiale forutsetninger. Det vil også kunne øke muligheten for å utvikle velferd og sikrer forholdene for regional utvikling (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014). Samfunnsentreprenørskap kan være vanskelig å forstå om man ikke erkjenner viktigheten av forskjeller i perspektiv og kontekst. Selv om det kan være vanskelig å håndtere slike ulikheter, så vil man uten aksept av slike forskjeller basert på ulike synspunkt, risikere både lokal og regional utvikling å stoppe fullstendig (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014). Dette gjør utvikling av kompetansen viktig for en regional utvikling. I en rapport om samfunnsentreprenørskap i Norden går det fram at samfunnsentreprenørskap og sosial innovasjon har blitt implementert på den internasjonale politiske arena som en sektor for produksjon og velferdstjenester kombinert med sterke og ofte motstridende verdier med hensyn til samfunnsnytt, markedsverdi, franchising, medinnflytelse og frivillighet (Nordisk råd, 2015). Kunnskapen er i dag begrenset, og det finnes ikke noe omfattende forskning innen samfunnsentreprenørskap. Likevel finnes samfunnsentreprenørskap i de fleste sammenhenger i form av verdiskaping uavhengig av tid og rom. Det kan f.eks. være etablering av nye virksomheter, nettverk, tilgang til ressurser og ulike strukturer for å løse utsatte gruppers behov, og slik kan bidra til aktivisering, verdiskaping og en langsiktig utvikling som vil bidra til å øke kompetansen og kunnskapen som finnes i dag (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

1.2 Formål og problemstilling

Formålet med denne studien, er å undersøke hva representanter for politikk og virksomhetsrådgivning i Trøndelag, har av kompetanse innenfor samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner.

Min **problemstilling** er: Hvilken kompetanse politikere og inkubatorledere (eller tilsvarende) har om samfunnsentreprenørskap og sosial innovasjon i utvalgte kommuner i Trøndelag?

Problemstillingen konkretiseres av følgende forskningsspørsmål:

1. Hva er, og hvordan kan samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner bidra til verdiskaping?

Her er det interessant å undersøke om de aktørene som jobber med samfunnsutvikling og virksomhetsrådgivning har noe forhold til begrepene, og hvordan de tenker begrepene kan bidra til nye og verdiskapende løsninger på ulike behov i samfunnet.

2. Hvilke forhold kan fremme eller hemme fremveksten av samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner?

Her kan flere faktorer være med på fremveksten, og det er sentralt å få fram informasjon om hvilke erfaringer og tanker informantene har og anser som viktigst. Min antagelse/hypotese er at kompetanse og rammebetingelser kan spille en rolle her. Rammebetingelser handler om forhold som stiller krav til hvordan en virksomhet skal drives og støttes.

3. Hvordan kan dere støtte initiativ til nye samfunnsløsninger på tvers av sektoren?

Her undersøkes det om ulike samfunnsbehov som trenger nye løsninger, som berører enten flere kommunale sektorer eller samarbeid mellom offentlig og privat (og kanskje frivillig) kan få støtte.

Jeg har anvendt kvalitative intervju, og intervjuet én politiker, næringssjef eller en inkubatorleder i 3 ulike kommuner, for å kartlegge deres oppfatning av hvordan kommunen vet/kan bidra til verdiskapning og nye løsninger. Det er og sett på tidligere forskning for å finne ut hva som finnes om dette fra før. På denne måten besvarer jeg problemstillingen og tilhørende forskningsspørsmål.

Har valgt å avgrense det teoretiske feltet og omfanget av datainnsamlingen. Siden dette er et lite utforsket tema, har jeg begrenset det til hvordan verdiskapning kan bidra til å utvikle kompetansen innenfor samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, hva som er med og fremmer eller hemmer dette og hvordan ulike støtteordninger kan bidra til å finne nye løsninger. Geografisk sett har jeg avgrenset til 3 kommuner av ulik størrelse, for å se på forskjellene i hver kommune, og kun innenfor Trøndelag. Dette gjorde jeg på grunn av begrenset med ressurser og den tidsrammen som var gitt.

2. Teori

Jeg starter med å definere begreper rundt kompetanse og forklare hvorfor kompetanse er viktig i dagens samfunn, deretter gi et grunnlag i hva som menes med å være en samfunnsentreprenør og bidra til entreprenørskap/ samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner. Dette er teori som er relevant i forhold til problemstillingen og forskningsspørsmålene rundt tema.

I forskningen har man utvidet entreprenørskapsbegrepet utover det økonomiske perspektivet. Perspektivet inkluderer nå også det humanistiske, kulturelle og det sosiale i det som blir kalt for samfunnsentreprenørskap (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

2.1. Kompetanse

Noe av ambisjonen med denne mindre forskningsoppgaven er å klargjøre kompetanse som skal kunne benyttes til utvikling av samfunnsentreprenørskap. Samfunnsentreprenørskap krever kunnskap innenfor mange områder og derfor blir kompetanseutvikling viktig slik at man ser hvordan begrepet kan benyttes til nye løsninger (Busch, Vanebo, & Dehlin, 2010).

En virksomhet er alltid avhengig av medarbeidernes kompetanse, det er den viktigste ressursen, og det betyr at hver enkelt skal være i stand til å løse sine oppgaver på en hensiktsmessig måte. Og for å lykkes bør en virksomhet kunne utnytte og utvikle den kompetansen de har. Man kan også se at kunnskap er en nyttig kilde til makt, og dermed får kompetanseutviklingen en politisk dimensjon. Fordi makt kan bli sett på som et redskap som brukes for å påvirke interessenter. Begrepet kompetanse kan man dele opp i flere deler:

Kunnskap er en stor del av kompetansen. Og kan beskrives som en form for teoretisk innsikt som de fleste skaffer seg gjennom skole eller erfaringer.

Språket gjør oss i stand til å utvikle kunnskapene våre videre og kommunisere, fordi kunnskapen gir oss et bilde av omgivelsene våre (Busch, Vanebo, & Dehlin, 2010).

Evner beskriver potensialet enhver har til å tilegne seg kunnskap og ferdigheter. Ulike evner innenfor en organisasjon kan være å søke etter komplekse løsninger og evnen til å være kreativ og innovativ. Med holdninger, mener man de stabile og organiserte oppfatningene, følelsene og handlingsintensjonene man har overfor et objekt eller sosiale betydninger. I motsetning til evner, så endrer holdningene seg lite over tid, de er stabile. Holdningene har en kunnskapsmessig del, følelsesmessig del og en del som knyttes til intensjonen om handlinger. Hvis man etablerer standpunkt ut ifra kunnskaper og følelser er det i mindre grad mulig å skifte mening i en sak, enn noen som kun har sitt standpunkt på kunnskaper, det betyr at den

følelsesmessige delen bidrar stort til at holdningene er stabile over tid (Busch, Vanebo, & Dehlin, 2010).

Ifølge Friedrichs, Gawell & Wincent (2014) lever vi i en kunnskapsbasert økonomi, som tilsvarer begrepet kunnskapssamfunnet. Kjennetegnet på dette er at kunnskap og materielle ressurser skifter plass som grunnleggende forutsetning for levestandard. Kunnskap blir sett samfunnsøkonomisk på som viktigere enn merkevare, arbeid og kapital. Den innovative dimensjonen av kunnskap, altså utviklingen av ny kunnskap eller nye måter å anvende kunnskap, er så sentral at man bør heller snakke om kreativ økonomi enn en kunnskapsbasert en. I konkurransen som nå hersker den globale markedsøkonomien, er slik kunnskap den mest grunnleggende og viktigste ressursen, samt læring og kunnskapsoverføring den strategisk viktigste prosessen (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

2.2 Kompetanseutvikling

Relatert til dette betyr det at utvidelse av entreprenørskapsbegrepet er viktig kompetanse for politikerne og de som driver virksomhetsveiledning f.eks. i en inkubator.

Utviklingen av en kunnskapsøkonomi har kommet av at kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling, samt tilgang til og deling av kunnskap, gjør kunnskap stadig viktigere, noe som kommer frem i denne forskningsrapporten.

Potensialet for regional utvikling er avhengig av hvor godt kunnskapsoverføring i regionen lykkes. Det gjelder både den tause kunnskapen, ofte skapes gjennom erfaring, som det symbolske, og vitenskapelig kunnskap som skapes gjennom utdanning og forskning (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

Oppsummert kan man si at de som vektlegger kompetanseutvikling er opptatt av mer enn å bare utvikle nye kunnskaper, medarbeiderne må også kunne utvikle nødvendige ferdigheter og positive holdninger som gjør at de kan sette dem ut i livet, slik at ny kunnskap vil komme dem til gode (Busch, Vanebo, & Dehlin, 2010). Slik kan være med på kompetanseutvikling bidra til verdiskaping og gi en bedre forståelse rundt samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjon. Kompetansen skal rett å slett kunne brukes til næringsutvikling (Borch & Førde, 2010).

2.3 Begrepsforståelse

2.3.1 Entreprenørskap og et bredere perspektiv

I forskningen har man forsøkt å utvide entreprenørskap har de siste 15 årene fått en sentral rolle for utvikling på lokalt, nasjonalt og globalt nivå (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014). For å forstå samfunnsentreprenørskap, er det viktig å vite hva som ligger i selve begrepet entreprenørskap også, og deretter utvidelsen av det.

Entreprenørskap er viktig, det er det som sikrer en tilflyt av nye virksomheter. «*Virksomheter som representerer noe i nytt i forhold til det bestående næringslivet.*» (Spilling, Entreprenørskap på norsk, 2006, s. 13). Faktoren bak utviklingen handler om menneskets evne til å organisere virksomheter, som gir en økonomisk gevinst, noe som også kalles for nyskaping. Entreprenørskap er i dag et sentralt begrep for regjeringens innovasjons- og næringspolitikk. Forståelsen er en viktig drivkraft for økonomisk utvikling. Det finnes altså mange definisjoner på entreprenørskap, men felles hos disse er at de i en varierende grad er knyttet til økonomiske utviklingsprosesser (Spilling, Entreprenørskap på norsk, 2006).

Begrepet entreprenørskap handler om prosessen entreprenørene går igjennom, utvikling av ideer, forretningsmessige konsept og organisering av ressurser som skaper en økonomisk virksomhet. Og inkubatorledere, politikere og næringsjefer jobber tett på de som går igjennom slike prosesser (Spilling, Entreprenørskap på norsk, 2006).

Nå som det er gitt en forståelse til hva entreprenørskap er, skal jeg introdusere samfunnsentreprenørskap for å kunne forstå formålet med det og hvor nødvendig det er for et samfunn. Borch og Førde (2010) viser til at samfunnsentreprenørskap dreier seg om å sette i gang samfunnsmessige endringer for å skape noe verdifullt for samfunnet.

De fokuserer mer på det lokale samfunn når de bruker begrepet, mens mye av den svenske forskningen ser mer på samfunn som helhet og ikke bare lokalsamfunn.

Jeg skal videre i oppgaven vise at samfunns-entreprenørielle forretningsinitiativ kan vises på flere forskjellige måter, og ha mange ulike aktører involvert, se neste punkt. Og slike initiativ kan man finne på både lokalt, regionalt og nasjonalt og internasjonalt nivå (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014). Samfunnsentreprenørskap kan være med å forbedre lokale, regionale og globale vilkår for å møte fremtidens utfordringer, dette skal forklares nærmere. Det sentrale her er at involverte aktører har som mål å skape løsninger som «tetter hull» som de tradisjonelle organiseringene ikke lykkes med, fordi løsningene gjerne trenger samarbeid og nye ideer som de etablerte ikke ser som sitt ansvarsområde.

Begrepet samfunnsentreprenørskap kan ses på som prosesser som leder til nye fellesskapsløsninger, det kan f.eks. være å bygge noe grunnleggende nytt. Formålet er som regel ut over entreprenørens og andre aktørers egeninteresser. Og aktivitetene skjer ofte i samspill mellom flere og ulike handlingsarenaer, som f.eks. frivillig sektor, det offentlige og markedet (Borch & Førde, 2010).

Samfunnsentreprenørskap går ut på å starte samfunnsmessige endringer slik at det skapes noe som innbyggerne ser på som verdifullt. I det neste avsnittet vil jeg utdype hvordan samfunnsentreprenørene jobber.

2.3.2. Samfunnsentreprenører

For å definere en samfunnsentreprenør og hvorfor de er viktige for samfunnet har jeg valgt Borch og Førde sin forklaring på begrepet:

Samfunnsentreprenører er personer som utfører entreprenøriell aktivitet for å dekke samfunnsmessige behov eller oppnå samfunnsmessige mål. Med entreprenøriell aktivitet mener vi her at de identifiserer muligheter og utnytter dette til å skape samfunnsmessige verdier. Aktiviteten innebærer vanligvis en viss grad av innovasjon, og at de tar på seg en viss risiko i prosessen.

(Borch & Førde, 2010, s. 28).

Samfunnsentreprenører oppdager og verdsetter ressurser, som andre sjeldent ser eller benytter seg av, dette gjør de mye mer ressursrike. Slike personlige egenskaper, kunnskaper og kvalifikasjoner er noe av det som gjør de dyktig. Enkelte er dyktigere enn andre til å se mulighetene i et samfunn, og det er alt dette som gjør slike personer til samfunnsentreprenører.

Det er ofte at en samfunnsentreprenør fungerer som en ildsjel og bruker mye av sin tid på et prosjekt. En slik stor egeninnsats er viktig som faktor i arbeid med å godta nye ideer og tro på at de lykkes at *det umulige er mulig* (2010, s. 22) .

Ildsjeler er en rolle innenfor samfunnsentreprenørskap, de kan bestå av enkeltpersoner eller grupper som gjennomfører samfunnsentreprenørskapsprosesser. En slik entreprenørtype har ofte klart å skape et nettverk slik at de kan skaffe seg ressurser som f.eks. personer, kunnskap, kapital og impulser verdiskapingen de er opptatt av. På denne måten skapes det nye sosiale, økonomiske eller kulturelle verdier i samfunnet, for at de skal kunne utvikle seg å bestå i fremtiden, eller for å løse behov som velferdsordningene ikke ivaretar, de tar kun utsatte grupper (Borch & Førde, 2010).

Ressursene en samfunnsentreprenør benytter seg av, avhenger ofte av dens evne til å handle på slike handlingsarenaer, å kunne skape rom for nyskappingsprosjekter hos ulike interessenter. Samtidig er det viktig å ha evne til å endre handlingsmønster og reorganisere nettverk i forbindelse med nyskappingsarbeidet. For å klare å skape målrettet ressurser er det flere viktige faktorer, noen av disse kan være uformelle/private samarbeidsnettverk, samarbeidsprosjekter med klare formål og aktiviteter organisert innenfor etablerte organisasjoner. For en samfunnsentreprenør er det mange interessenter som skal tilfredsstilles, og en samfunnsentreprenør bør derfor ha et bredt sett med motivasjonsfaktorer og en god del bidragsytere. Dette betyr at en samfunnsentreprenør må ha sterke personlige og sosiale ferdigheter (Borch & Førde, 2010).

Jeg vil vise til noen eksempler innenfor det jeg har beskrevet her. NOEN AS er en virksomhet som tilbyr aktivitets- og omsorgstjenester for personer med demens, pårørende og eldre som har behov for assistanse og veiledning for en bedre hverdag, deres kunder er både privatpersoner og kommuner. Som en sosial entreprenør er deres mål å bruke forretningsmessige metoder til å bidra til å skape endring og forbedring av både grupper og enkeltmenneskers livsvilkår (Webområde for noen, 2016). Så er det FERD som er et norsk investeringselskap som i tillegg til den kommersielle virksomheten har konsernet et omfattende engasjement innenfor sosialt entreprenørskap, FERD investerer i slike sosiale entreprenører som reflekterer deres visjon om å skape varige verdier og sette tydelige spor (Webområde for Ferd, 2016). De har f.eks. investert i Lyk-z & døtre AS som er et sosialt entreprenørskapsfirma. De har en tro på at hvert individs evne til å skape sin egen fremtid til et liv i verdighet, deres misjon er å hjelpe ungdom som har falt utenfor skole og jobb til å finne sine iboende kvaliteter og unike evner, og med det komme tilbake til skole og jobb. Lyk-z & døtre AS har blitt kåret til årets sosiale entreprenører av FERD i 2012 (Webområde for Lyk-z & døtre AS, 2016).

Alle disse ovenfor kan kalle seg samfunnsentreprenører. Det som kjennetegner en samfunnsentreprenør er den som henter frem ideen og tar på seg oppgaven som kan kalle seg samfunnsentreprenøren, det er denne personen som lanserer og kjemper for å få den realisert, tar på seg ansvaret for prosjektet, eller det kan knyttes til flere personer i de ulike fasene i utviklingen. Det kan være to som diskuterer, fra hver sin bedrift, men med samme ide. Som kan få med seg en tredjeperson som skal lede prosjektet. Ofte blir samfunnsentreprenørene møtt med mistro og skepsis når ideen lanseres, og kan være veldig tung for mange entreprenører. De kan få en følelse av at de må gå imot sine egne idealer, visjoner og profilen

på satsingen for å få aksept fra omgivelsene, noe som er tøft å mestre og motivasjonen kan gå tom (Borch & Førde, 2010).

Ulike typer samfunnsentreprenører

Samfunnsentreprenørene kan også ha ulike roller for å ha et fungerende prosjekt. Dette er noen av rollene vil jeg beskrive nærmere, for man kan se at disse rollene også finnes/preger politikere, næringssjefer eller inkubatorledere. Administratorrollen, er en veldig sentral rolle, spesielt i et samfunnsprosjekt hvor mange tråder skal føres sammen. En slik rolle kan brukes som assistent, hjelper eller støtte entreprenøren i oppstartsfasen. En partner som samarbeider med entreprenøren og hjelper til å spare inn på prosjektet og diskuterer grensene, f.eks. å sørge for at budsjett blir holdt eller håndtering av spørsmål rundt det politiske arenaer. Det er altså denne rollen som bidrar til at beslutninger tas, og iverksettes, konflikter løses og rammer holdes. Så har vi rollen som motivator, den som skal gi positive tilbakemeldinger i ord og handling og gi en ny energi til de som står bak et prosjekt. Samfunnsprosjekt kan få skepsis, spesielt i tidlige faser som nevnt tidligere. Det er her motivatorrollen, uten å være direkte involvert, er viktig. Slik at man skaper et positivt og engasjerende miljø. Et eksempel på dette kan være en som snakker positivt om prosjektet og løfter det, gir nye impulser, være inkluderende og bare klapper de på skuldra. Den lokale ressursbyggeren bruker mye arbeidsinnsats på flere arenaer for å skaffe de riktige ressursene, en avgjørende person for å få gjennomført et prosjekt. Det kan være en tidkrevende rolle med tanke på at ressurser som frivillig innsats, frivillige organisasjoner, offentlige ressurser og sponsormidler er knappe faktorer i et lokalsamfunn. En slik person bør også ha god innsikt for å kunne hjelpe ut den hjelpen som trengs. For eksempel skaffe finansiell støtte, sponsormidler, og leter fram nye ildsjeler, samt bør den være i stand til å avlaste samfunnsentreprenøren, slik at entreprenøren har den nødvendige personlige kapasiteten til å holde løpet ut (Borch & Førde, 2010).

2.3.3 Samfunnsentreprenørskap

En utløsende faktor for samfunnsentreprenørskap kan være at samfunnsentreprenørene selv kjenner, ut ifra sin egen erfaring at de kan bidra med samfunnsutvikling, for at et sosialt og politisk klima oppfordrer innbyggerne til å kunne kontrollere utviklingen i samfunnet der en bor. Det betyr at lokalbefolkningen selv tar kontroll over sin egen utvikling, og ut ifra det kan de iverksette og organisere utviklingsarbeid. En slik prosess kommer ikke i gang uten entreprenørene, som er de aktive aktørene, og deres evne til å sette i gang et slikt samfunnsentreprenørskap. Samfunnsentreprenørskap henger sammen med tilgangen på ressurser og rammebetingelser, man må ha tilgjengelige ressurser som kan utnyttes på nye måter, for å skape en samfunnsmessig nytteverdi. Det er større sjanse for en samfunnsentreprenørskapsprosess blir satt i gang, når det er nok ressurser som kan støtte utviklingsarbeidet. Ulike ressurser kan være naturressurser, finansielle, fysiske, menneskelige eller sosiale ressurser (Borch & Førde, 2010). Samarbeid og samspill med offentlig sektor er med på å fremme samfunnsentreprenørskap. Å fremme noe vil si å hjelpe frem, f.eks. å synliggjøre noe. Samfunnsentreprenørskap har noen kjennetegn og en av de er samarbeid på tvers av fagfelt og virksomhetsmodeller (Kommunesektorens organisasjon, 2016).

Nye relasjoner og samarbeid er med på å forandre samfunnet, utfordre etablerte organisasjonskulturer og øk forskningsinnsatser, skape verdier for samfunnet som f.eks. økonomisk, sosialt og humanistiske, alle disse vil være med på å fremme samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner (Regional utvikling og samfunnsentreprenørskap I Norge Sverige, 2016).

Samfunnsentreprenørskap er prosesser som skaper verdi gjennom å kombinere ressurser på nye måter, slik at disse nye kombinasjonene sikter til å utforske og utnytte mulighetene for å skape sosial verdi, gjennom å stimulere sosiale forandringer eller for å imøtekomme sosiale behov, altså prosesser som genererer økt sosial verdi for flere individer en den enkelte entreprenør. Det er mange faktorer som hemmer samfunnsentreprenørskap, det vil si faktorer som er med på å stoppe utviklingen av det, eller gjør at man kommer ingen vei med det. Kunnskap er en hovedårsak, få vet hva samfunnsentreprenørskap betyr, og kunnskap mangler når det gjelder hvordan man skal måle gevinst/nytte på samfunnsentreprenørskap i forskjellige sektorer. Kompetanseutvikling og nettverksstøtte er det mangel på, siden samfunnsentreprenørskap krever kunnskap på mange områder, og i dag finner man ingen plattformer hvor man kan utveksle erfaringer, hver samfunnsentreprenør må lære alt fra bunn av (Gawell, Johannisson, & Lundqvist, 2009). Innsikt og forståelse hos beslutningstakere

innenfor samfunnsentreprenørskap er det mangel på, de forstår seg ikke på non Profit organisasjoner, og det passer ikke i oppdelingen av privat-offentlig-frivillig tiltak og initiativet faller da bort. Tilgangen til kapital hemmer samfunnsentreprenørskap ved at deres syn på overskudd ikke samsvarer med banker, investeringsfond og det blir derfor vanskelig å finne finansiering (Gawell, Johannisson, & Lundqvist, 2009). Dette er veldig viktig å fremme, men utfordrende. Samfunnsentreprenørskap er på den måten en sammenhengende betinget virksomhet hvor ulike typer organisasjoner og aktører er involvert. Selv om samfunnsentreprenørskap på lang sikt må kunne bære sine kostnader og ikke være avhengige, er offentlig finansiering ofte nødvendig. Offentlige finansierende virksomheter som næringsliv og sivilsamfunnet kan være involverende og bidra med ulike ressurser. Samfunnsentreprenørskapsorganisasjoner trenger kommersielt grunnlag å stå på mens de ofte synes tvunget til å ta over ansvaret for samfunnet på flere områder, noe som fører til behov for offentlig, vedvarende, eller midlertidig finansiering. Dette kan være med på å skape et problem for både entreprenørene som for de offentlige myndighetene.

Vi ser at det er et behov for holdningsforandringer relatert til den skarpe grensen mellom det offentlige, private og den sivile sektor som kommer i veien når det gjelder å møte ulike typer samfunnsutfordringer. Ved å se på entreprenørskap som prosesser kan det involvere verdiskaping gjennom både nye varer som tjenester, men det kan til og med innebære etablering av nye organisasjoner og organisering (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

Forskjellen på kommersiell og samfunnsentreprenørskap er viktig for å få frem hva samfunnsentreprenørene er og gjør. Samfunnsentreprenørskap har som entreprenørskap også flere former, det kan handle om å start og utvikling av en virksomhet som er styrt av kommersiell drift. Det kan også være formaliserte plattformer eller nettverk, som på forskjellig vis relaterer til ulike parter. Med dette kan vi se at samfunnsentreprenørskap ikke er relatert til noen fast spesiell sektor eller bransje, men at det settes på dagsorden på flere arenaer, som f.eks. hvor dagens velferdssystem revurderes og nye arbeidsformer prøves ut. Og med det kan man ikke begrense begrepet til lokalt eller regionalt nivå, men det får også nasjonal, internasjonal og globale uttrykk, og det er en grunn til at det kan være vanskelig å forstå seg på dette.

Det er viktig å forstå at en kommersiell entreprenør benytter seg hovedsakelig av innovasjoner, finans og forretningssans, hvor de prøver å forvandle innovasjoner til produkter for kommersialisering i markedet. Mens en samfunnsentreprenør har som mål å finne

innovative løsninger på et samfunns sosiale problem. Man ser også at en kommersiell entreprenør jobber for å få en profittmaksimering hos sin virksomhet og jobber kun for egen del, og en samfunnsentreprenør har et formål som går på det sosiale i sin virksomhet og strever til fordel for samfunnet (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

Oppsummert her ser vi at samfunnsentreprenørene spiller en viktig rolle for et hvert samfunn, siden de bidrar til å skape innovative og nyskapende bygdesamfunn. Det er disse som skaper de samfunnsmessige verdiene (Borch & Førde, 2010).

2.3.4 Sosial innovasjon og verdiskaping.

Begrepet innovasjon defineres ofte som å skape noe nytt som gir en økonomisk betydning. En nyutvikling, forbedring av produkter, produksjonsmetode, organisasjoner o.l. (Spilling, 2007).

Samtidig er det viktig å forstå at samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner er ikke det samme. De relaterer seg kun til hverandre. Schumpeters beskrivelse påpeker at det er entreprenøren som setter i gang innovasjonen, dens aktive innsats er med på å omsette ideen i praksis. Samfunnsentreprenører skaper sosiale innovasjoner. Uten samfunnsentreprenøren ville det bare vært ideer til bedre måter å løse sosiale problemer og utfordringer på. I den praktiske gjennomføringen ligger altså innovasjonen (Nordisk råd, 2015).

Innenfor samfunnsentreprenørskap finner vi altså sosial innovasjon. Det er vanskelig å skille disse fra hverandre, men man kan se på sosial innovasjon som f.eks. ideer, prosesser og initiativer som radikalt endrer samfunnet. F.eks. et bibliotek, wikipedia eller facebook kan ses på som en sosial innovasjon (Borch & Førde, 2010).

En viktig forsker innenfor samfunnsentreprenørskap heter Gregory Dees, han har sammen med kolleger definert begrepet sosial innovasjon som en metode for å finne nye og bedre måter å skape sosial verdi på (Dees, Emerson, & Economy, 2002).

Når man ser på innovasjon i velferdssektoren, og da handler det om samfunnsmessig nyskaping hvor den menneskelige dimensjonen er sentral, og en forutsetning er samarbeid mellom ulike aktører. Det er menneskers behov, tilknyttet levekår, som f.eks. helse, arbeidsliv og utdanning som står i fokus, og her kan innovasjon bidra til en ny funksjon, et nytt konsept, nytt produkt og en ny tjeneste (Willumsen & Ødegård, 2015).

EU's definisjon på sosial innovasjon beskrives som nye ideer som skal fungere for å løse udekket behov. Det er nye ideer som oppfyller sosiale behov samtidig som de skaper sosiale

relasjoner eller samarbeid. En veldig relevant definisjon som beskriver godt det grenseoverskridende samarbeidet (Willumsen & Ødegård, 2015).

Det kan oppstå ulike interessenter motstridende interesser og forskjellige agendaer, siden samarbeid og innovasjon i velferdstjenestene involverer mange aktører og oppgaver. Og jeg skal derfor belyse forskjellen på mellom offentlige, private og frivillige aktører, slik at det kan avklares hvilke ulike føringer og eventuelle motsetninger disse forskjellene bidrar til og muligens identifisere konsekvenser. Innovasjon kan sees som en konstruktiv og nødvendig ressurs som kan bidra til bærekraftig utvikling for samfunnet (Willumsen & Ødegård, 2015).

Det sies at i hele den industrialiserte verden er det blitt et hovedfokus på innovasjon, og strategier som bidrar til mer innovasjon blir sett på som en nøkkel til utvikling av næringslivets konkurransevne. Kunnskapsutvikling spiller også en mer økende rolle nå enn før, blant annet som grunnlag for næringsutvikling (Spilling, Kunnskap, næringsutvikling og innovasjonspolitik, 2007).

Innovasjonskompetanse, de som bevisst fremmer egne og andres talenter og potensialet for innovasjon og nyskaping hevder Willumsen og Ødegård (Sosial innovasjon - fra politikk til tjenesteutvikling, 2015). De som utvikler innovasjonskompetanse, får lyst å prøve det ukjente, og søker da etter utvikling av ny kunnskap. Begrepet innovasjonskompetanse knyttes nært til læring og problemløsning, og omhandler individuelle og organisatoriske ferdigheter når det gjelder endring og omstilling.

Samfunnsentreprenørskap, sosial innovasjon berører mange samfunnsområder ulike yrkesgrupper i økende grad. For eksempel utdanninger for bedriftsøkonomer, samfunnsøkonomer, sosionomer, yrkesveiledere og samfunnsplanleggere o.l. Hvis man da bidrar til økt fokus på sosialt entreprenørskap innenfor slike utdanningsplaner kan det være med på å gi et økt fokus og en forståelse av entreprenørskap og fokus på løsning av samfunnsmessige problemer i ulike utdanninger (Spilling, Kunnskap, næringsutvikling og innovasjonspolitik, 2007).

Innovasjon og nyskaping har mange forståelser på seg, men det er ikke mange som har vært igjennom en slik prosess, å starte en bedrift med ny teknologi (Johansen, 2009).

Verdiskaping kan defineres på forskjellige måter. Enkelt sagt er det omforming av ressurser til produkter. Ildsjeler/ulike samfunnsentreprenører bidrar til verdiskaping i samfunnet, et eksempel på dette kan være nyskaping i et samfunn. For å skape verdier, er man med på å

finne løsninger hvor flere parter kommer bedre ut. En slik holdning er med på å skape en atmosfære hvor problemer settes i fokus, slik får man en bedre kommunikasjon og et kreativt engasjement (Busch, Vanebo, & Dehlin, 2010).

Nyskaping kan ofte bli sett på som en form for verdiskaping. Nyskaping, innovasjon og omstilling er etterspurt som aldri før, og nyskaping blir sett på som et mål for å ha et levedyktig samfunn. Teknologi og marked må jobbe sammen hvis nyskaping skal skje, fordi det er samspillet mellom teknologi og marked som frembrakte nyskapingene. (Johansen, 2009).

Anniken Førde beskriver nyskaping slik «å skape noe nytt handler om å utfordre og endre praksis. Det handler om å skape nye bilder, symbol og identiteter.» (2010, s. 155). Det handler også om samspillet mellom aktørene og kontekster, noe som er med på å involvere flere relasjoner, på tvers av etablerte felt. Sosial kreativitet er en form for nyskaping, deres evne til å ta tak i nye utfordringer med kreative løsninger. Nyskaping handler rett og slett om å jobbe mellom det umulige og det mulige. Man bør kunne koble det hverdagslige med det kunstneriske (Borch & Førde, 2010).

3. Oppsummering

Nå vil jeg oppsummere den mest relevante teorien relatert til problemstillingen min. Entreprenørskapsbegrepet er utvidet og inkluderer nå også det humanistiske, kulturelle og sosiale i det som kalles for samfunnsentreprenørskap.

Samfunnsentreprenørskap krever kompetanse på mange områder og derfor er kompetanseutvikling viktig for å finne nye løsninger. Den viktigste ressursen hos en bedrift er alltid medarbeidernes kompetanse. Samfunnsentreprenørskap kan ses på prosesser som er med på å bedre lokale, regionale og globale vilkår, som leder til nye fellesskapsløsninger. Aktivitetene skjer ofte i samspill med flere handlingsarealer, slik kan man starte samfunnsmessige endringer som innbyggerne ser på som verdifullt. Slik blir det verdiskaping av.

En utløsende faktor for å fremme samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, er at man ut ifra sin egen erfaring kan bidra med samfunnsutvikling, for eksempel at lokalbefolkningen iverksetter og organiserer utviklingsarbeid. Nettverk, samarbeid og samspill med offentlig sektor er viktige faktorer for å fremme samfunnsentreprenørskap. Det er mangel på kompetanseutvikling og nettverksstøtte, samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner krever kompetanse på mange områder og det mangler plattformer hvor man kan utveksle kunnskap og erfaringer. En viktig ressurs for å kunne støtte initiativ til nye løsninger er offentlige finansierende virksomheter som næringslivet og sivilsamfunnet, fordi man trenger et kommersielt grunnlag å stå på. En av de største utfordringene er samarbeid på tvers av fagprofesjoner, innad i offentlig sektor og mellom privat sektor. Et slikt samarbeid er viktig for å kunne engasjere sine beste ressurser og oppnå en god relasjon, og ta i bruk sin komplementære kunnskap i et samarbeid.

4. Metodevalg

I dette kapittelet blir metoden som er brukt i forskningsoppgaven beskrevet. Her skal jeg forklare hvilken metode som er benyttet til utvalget, og hvordan jeg gjennomførte disse.

4.1. Forskningsdesign og forskningsprosess

Forskningsdesignet som egner seg godt i denne oppgaven er casestudie. Hovedpoenget med case-studier er å oppnå rikholdig informasjon om de enhetene som studien forsker på (Thaagard, 2013). Det gir en egnet forståelse rundt fenomenet som studeres, når hensikten er å sammenligne flere enheter.

Den kvalitative forskningsprosessen kjennetegnes både ved systematikk og spontanitet. Systematikk handler om å foreta viktige beslutninger i løpet av prosessen, spontanitet betyr at ideer og fortolkninger av materialet kan komme spontant og uventet. Her vil det være viktig å gjøre rede for fremgangsmåten som er benyttet og at prosjektet tar utgangspunkt i en problemstilling, datainnsamling, analyse og tolkning. Temaet for forskningsprosessen hadde jeg klar før prosessen startet, men den har endret seg smått hele tiden, underveis som ny teori og data er hentet inn. Metoden og forskningsdesignet som egnet seg best til det jeg skulle undersøke var som sagt case-studie og kvalitativt dybdeintervju, som ble brukt i empirien hvor jeg personlig kontaktet informantene, ved bruk av telefon- og dybdeintervju. Etter alle intervjuene var gjennomført, ble det transkribert slik at det skulle være lett å gjennomføre analysen av alle funnene, slik fikk jeg et bedre grunnlag for å utvikle en sammenheng mellom empiri og teori. Sammenhengen mellom empiri og teori ble beskrevet i dataanalysen, som viser hvordan funnene er tolket opp mot teori og seg imellom. For å belyse problemstillingen på best mulig måte ble dette koblet til forskningsspørsmålene underveis i analysen, noe som gir en god helhet.

4.2. Datagrunnlag for datainnsamling

Datagrunnlaget som er brukt for denne problemstillingen har vært med på å påvirke resultatet av undersøkelsen, ved å henvende seg til grupper eller enkeltpersoner som har noe å bidra med. I oppgaven er det brukt datagrunnlag ved hjelp av intervju. (Kvalitativ metode). (Dalland, 2012).

Det er brukt intervju i denne oppgaven for å få innsikt i andre menneskers erfaringer og tanker rundt problemstillingen.

Respondentene jeg valgte i utvelgelsen er bedriftene Leiv Eriksson Nyskaping i Trondheim

og Proneo i Verdal og Lierne Utvikling og ordførerne tilhørende disse kommunene. Nøkkelpersonen for denne oppgaven har vært veilederen, siden hun hadde en spesiell innsikt til problemstillingen.

4.3. Kvalitativ metode

Med hjelp av empiri fra kvalitativ metode har jeg videreutvikle denne problemstillingen. Samspeillet mellom teoretiske vurderinger og tester for innsamlet datamateriale, henvises til som en induktiv tilnærming for å forklare det problemstillingen går ut ifra. Jeg vil ikke benytte meg av kvantitativ metode eller metodetriangulering, da jeg ikke har prioritert tallbasert datamateriale i forskningen rundt problemstillingen min (Dalland, 2012). Kvalitativ metode egner seg godt til denne oppgaven, da denne metoden egner seg godt til temaer som det er forsket lite på tidligere, og derfor vil det stilles store krav til åpenhet og fleksibilitet. Den kvalitative tilnærmingen gir en mulighet for fordypning i de sosiale fenomener som studeres (Thaagard, 2013). Valget av metode innebærer å utvikle data fra feltarbeid, da er observasjon eller intervju relevante tilnærminger. Fordelen med kvalitativ metode kan fremheve prosesser og mening som ikke kan måles i kvantitet eller frekvenser. Intervju er en godt egnet metode til å gi informasjon om hvordan de enhetene som intervjues, opplever og forstår seg selv og sine omgivelser, deres erfaringer, følelser og tanker. Formålet er å få fylldig omfattende informasjon om hvordan andre mennesker opplever noe, og hvilke synspunkt og perspektiv de har på temaer. Den vanligste fremgangsmåten er intervju med enkeltpersoner, og det er det jeg vil benytte meg av (Thaagard, 2013).

4.4. Utvelgelse av informanter

De som ble intervjuet var politikere og inkubatorledere/næringssjef innenfor virksomhetsrådgivning, da disse passer til oppgavens tema. Fordi å være en politiker handler om fordeling av goder og plikter i samfunnet. Politikere er folkevalgte i en region, enten frivillige engasjerte eller lønnede i et politisk parti. En politiker har egenskaper som gjør en samfunnsinteressert og engasjerende i politikken. Vilje og evne til å tenke langsiktig og arbeide planmessig, samt gode organisatoriske evner (Webområde for utdanning, 2016). Dette tyder på at det er mye god kunnskap å hente inn.

En næringssjef er ansatt i kommunen for å drive kommunens næringstjeneste, kalt 1.linjetjeneste. Eksempelvis Verdal kommune kjøper tjenester for Proneo, noe som kommer frem i analysen. Så har man inkubatorledere som bruker sin kompetanse til å utvikle av innovasjonsbedrifter som er i en tidlig fase (Webområde for Wikipedia, 2016). Ved hjelp av

nettverket som inkubatoren har. Inkubatorer er gjerne finansiert av et spleiselag av SIVA, kommunene, bedrifter og lignende.

Jeg var sikker på hvilke informanter jeg trengte til undersøkelsen, som forklart over. Kvalitative studier baserer seg på strategiske utvalg også i dette tilfellet, som vil si at det her er valgt informanter som er egnet i forhold til problemstillingen og teoriens perspektiv. Ifølge Thaagard (2013) er det en retningslinje for omfanget av kvalitative utvalg, som handler om at antall deltakere ikke bør være større enn av det er overkommelig og gjøre de omfattende analysene. Kvalitative analyser er tidkrevende og ressurskrevende, og tid og ressurser vil derfor sette begrensninger for størrelsen av utvalget mitt. Jeg valgte derfor å ta to representanter i hver by, i Trøndelag. En liten kommune, en mellomstor kommune og en stor kommune slik at utvalget er bredt nok til å besvare problemstillingen å samtidig gi en god forståelse, uten at det blir for omfattende. Størrelsen på en liten til stor kommune er gitt ut ifra innbyggertall og kommunens areal. Ordføreren valgte jeg som politikerrepresentant i hver kommune, da jeg tror at de sitter med mest kunnskap om tema. Og representant 2 fra kommunene er en som jobber i samme kommune men med næringsutvikling eller inkubator innenfor en bedrift/organisasjon. Ordføreren i Trondheim kommune var ikke tilgjengelig og da var den som egnet seg best rådmannen, som gjerne stilte opp. Jeg kontaktet informantene ved bruk av telefon og mail, hvor jeg presenterte meg selv og oppgaven for informantene, slik fikk vi avtalt sted og tid.

I empirien kan du se grunnen til at jeg valgte de ulike kommunene. Informantene presiserte ikke om de ønsket å være anonyme eller ikke, men jeg velger å utelukke navn, og presenterer de med en tittel slik tabellen nedenfor kort forklarer.

INFORMANT	KOMMUNE/BEDRIFT
Rådmann	Trondheim kommune – <u>Stor kommune</u>
Forretningsutvikler inkubator	Trondheim kommune / Leiv Eriksson Nyskaping
Ordfører	Verdal kommune – <u>Mellomstor kommune</u>
Avdelingsleder inkubator	Verdal kommune / Proneo
Ordfører	Lierne kommune – <u>Liten kommune</u>
Rådgiver for næring	Lierne kommune / Lierne utvikling

Tabell 1: Presentasjon av informantene

4.5 Intervjuguide og gjennomføring

Det er flere måter å utforme et forskningsintervju på, jeg har fulgt en relativ strukturert form, hvor spørsmålene er utformet på forhånd, og rekkefølgen er fastsatt på forhånd. En slik struktur gjør svarene sammenlignbare fordi alle informantene har gitt informasjon om samme tema (Thaagard, 2013). Jeg startet med en kort presentasjon av meg selv og studie og spurte først om enkle formaliteter slik at overgangen til de mer avanserte spørsmålene ble glattere.

4.5.1 Gjennomføringen

Jeg valgte å forbeholde meg deres tidsskjema og stedsønske, dette gjorde at alle intervju ble holdt på deres arbeidssted til deres tid, dette gjør det enklere for informantene å stille opp. Det skaper også en mer avslappet situasjon. Jeg hadde på opptak under alle intervjuene, siden de jeg intervjuet ga tillatelse til det. Dette har en fordel av at alt som sies blir bevart, og jeg kunne konsentrere meg om intervjupersonene og deres reaksjoner, og jeg finner igjen informasjonen på lydfilen. Jeg ville ikke ta noen notater underveis, for det ville bidratt til å redusere den personlige kontakten som intervjuet gir en mulighet til. (Thaagard, 2013) To av intervjuene ble holdt over telefon, på grunn av lang avstand imellom kommunene. Det var med ordføreren i Lierne og rådgiveren for næring i Lierne. Telefonintervju gir ikke den personlige kontakten som er en fordel å oppnå, og kan risikere å bli uklart ved dårlig dekning o.l. Jeg opplevde heldigvis ikke dette.

Forholdt meg til at intervjuet ville ta maks en time og informerte de i forkant av intervjuet om dette, noe som stemte godt. Brukte mellom 30 minutter og 1 time på hvert intervju, avhengig av hvor lange svar jeg fikk. Informerte om opptak, og de samtykket i at jeg kunne benytte meg av datainnsamlingen videre i analysen. Startet med en presentasjon av oppgaven og meg selv etterfulgt av ganske enkelt og åpent spørsmål slik at det ble enklere å gå videre. Det ble gjort for å kunne utvikle tillit, man har et ansvar som intervjuer og være lyttende og tilpasse situasjonen til de innspill informantene har. For et vellykket intervju er det viktig at man på forhånd har kunnskap om tema, som er nødvendig for å stille relevante spørsmål. Det er denne bakgrunnskunnskapen som gir et grunnlag for å utforme spørsmål om det som tas opp i selve intervjuet (Thaagard, 2013).

For å bearbeide disse intervjuene slik at de vil være enklere å forholde seg til i dataanalysen, er å transkribere de. Det betyr at man skriver ned ord for ord av det som er sagt, noe som gir en mulighet til å gjenoppleve intervjuet, selv om et slikt arbeid er møysommelig ble dette gjort for denne oppgaven. Opptakene av intervjuene har jeg beholdt til oppgaven var ferdig, slik at jeg hadde en mulighet til å se tilbake på noe, om det var uklart (Dalland, 2012).

4.6 Analyse av datainnsamling

Etter transkribering av datainnsamlingen, skal funnene settes sammen ved å bruke teorien her til å vise hva de har sagt i intervjuene. Analysen ser på hva informantene forteller, hvor vi ser etter meningen med det de har fortalt. Grunnlaget for analysen ble lagt i intervjuguiden, der svarene på de utformet spørsmålene vil bidra til å belyse problemstillingen. Jeg har satt de innsamlede data opp mot forskningen som finnes på område, vil jeg få styrket eller avkreftet forklaringen. For å få en tiltro til egen forklaring, har jeg hvor det har vært nødvendig, har jeg begrunnet i form av den kunnskapen som finnes på område (Dalland, 2012).

4.6.1 Reliabilitet

Datainnsamlingene vil skje på et «mikro» nivå, det vil si at enhetene i utvalget er et utvalg av personer/individer i fylker og kommuner i Trøndelag. Og med en høy grad av pålitelighet altså høy grad av reliabilitet. Reliabiliteten beskriver i hvor høy grad datainnsamlingen er nøyaktig/korrekt. For å øke reliabiliteten kan man utvikle flere spørsmål rundt samme tema og ha en god nok opplæring til den som skal holde intervjuet. (Thaagard, 2013) Reliabilitet går generelt på tilfeldige målefeil i kvantitative data, mens en vurdering av reliabilitet med kvalitative data vil være forskerens egen refleksjon over hvordan data innsamlingen har foregått. (Ringdal, Enhet og mangfold - Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode, 2013) Dataene er blitt utviklet mellom meg og informantene som er utdannet fagfolk. Ved hjelp at opptak har jeg samlet sammen intervjudataene har jeg rekonstruert utsagnene og hendelser.

4.6.2 Validitet

For å ha en god nok definisjonsmessig validitet, skal problemstillingen «treffe» eller passe godt til datagrunnlaget, dvs. at intervjuguiden må stemme med problemstillingen.

Intervjuobjektene er også fagfolk som gjør svarene som man vil få under et intervju mer trofast. (Thaagard, 2013) Og jeg har kritisk gått igjennom forskningsprosessen i ettertid for å forsikre en god troverdighet.

5. Presentasjon

Her blir kandidatene som jeg valgte ut presentert kort og hvorfor de passer til denne undersøkelsen. I undersøkelsen har jeg valgt å ta for med en som jobber i kommunen og en fra en virksomhet/bedrift. Jeg har valgt å bruke empirien i analysen, og i dette kapitlet er det tatt en kort oppsummering i en tabell til slutt, som en oppsummering av empirien som er brukt til analysen.

5.1 Liten kommune – Lierne

Som liten kommune valgte jeg Lierne kommune, de er nå blitt en omstillingskommune, og derfor har de muligheter til å koble ressurser på helt nye måter, nettopp i det å ta i bruk samfunnsentreprenørskap, dette gjør at de egner seg godt til akkurat denne problemstillingen.

5.1.1 Ordfører

Presentasjon: Informanten er ordfører i Lierne kommune og har vært det siden valget i fjor høst. Før dette jobbet hun som daglig leder i Indre Namdal regionråd.

Informanten har litt erfaring med begrepene fra den jobben hun hadde før. Da hun var involvert i prosjekt som handlet om entreprenørskap og innovasjoner. Hun sier hun har fått litt erfaring som ordfører også, men ikke så mye enda.

Ordføreren forteller også at disse begrepene har mye å si for kommunens utvikling, siden Lierne kommune nå er i et omstillingsprogram, og de har opprettet et utviklingsselskap i forbindelse med dette, Lierne utvikling.

5.1.2 Rådgiver for næring

Presentasjon: Informanten jobber som nytilsatt i rådgiver for næring, som er en del av planen for utviklingsprogrammet til Lierne kommune. Her har hun jobbet siden i fjor høst, hun jobber nå 20 % men skal begynne i en 100 % stilling etter hun er ferdig med fødselspermisjon. Hun er leid ut til Lierne utvikling, i forbindelse med felles næringsarbeid i Lierne utvikling. Hun forteller også at Lierne utvikling driver omstillingsarbeid i Lierne, så hun har en særstilling i de 6 årene de er inn i nå. Hun forklarer det med at de har fått midler fra staten og fylkeskommunen, på grunn av fatale endringer i næringsstrukturen i Lierne, har de fått ekstra midler for å skape ny vekst.

5.2 Mellomstor kommune – Verdal

Verdal valgte jeg som mellomstorkommune fordi de er kåret til årets entreprenørskapskommune i år, de fikk den midtnorske entreprenørskapsprisen. Som gjør deres syn på samfunnsentreprenørskap meget interessant.

5.2.1 Ordfører

Presentasjon: Informanten er ordfører i Verdal kommune, han er på den fjerde perioden, og de har fireårs perioder. Han har drevet lokal politikk i Verdal siden 1991 og har tidligere jobbet som varaordfører, komiteleder, gruppeleder og partileder. Han er en faglig bakgrunn som lektor. Iversen forteller om kommunen, at det er en stor bedrift med over 1100 ansatte. De drifter over 10 barnehager, 10 skoler, eldreinstitusjoner og at de er en stor næringslivskommune, en veldig mangesidet virksomhet. Ordføreren mener at noe av utfordringen med en slik kommune, og kommuneorganisasjon er at man ikke holder til på ett hus.

5.2.2 Avd. leder inkubator drift

Presentasjon: Informanten er avdelingsleder i Proneo, for delen som har med entreprenørskap og inkubator. Proneo er et privat selskap som delvis er eid av flere kommuner, førstelinje tjeneste for Verdal, Stjørdal, Levanger og Frosta. Det betyr at alle som starter bedrifter der kommer innom til Proneo

Hun forteller at det er hun som leder de som er ute og snakker med folk, men har også selv en del førstesamtaler. Informanten har jobbet med entreprenørskap siden 2004, den stillingen hun har nå har hun hatt i 1 år.

For Proneo' s del så er formålet for bedriften utvikling i regionen. Hun sier de jobber med samfunnsmessig utvikling for deres egen del, men at det igjen er for bedriftene de jobber med. De fleste vil gjerne være med å utvikle samfunnet eller byen sin med arbeidsplasser, og det er viktig at det kommer nye typer arbeidsplasser.

5.3 Stor kommune – Trondheim

Trondheim kommune er en stor kommune i Trøndelag, noe som gjør at det er interessant å sammenligne informantene her med de mindre kommunene, på hva de har av kompetanse.

5.3.1 Rådmann

Presentasjon: Rådmann i Trondheim kommune har hatt stillingen i 3 måneder nå. Han har tidligere vært rådmann i en mindre kommune Orkdal, og tidligere har han også vært kommunaldirektør, og jobbet med regional utvikling i Sør-Trøndelag fylkeskommune. Han har en utdanning fra BI som økonom. Han har vært i inngrep med disse begrepene fra tidligere bakgrunn som kommunal direktør for næring, siden disse begrepene har en stor politisk interesse. Og sier at det er først de siste 2-4 årene at disse temaene har blitt aktivisert.

5.3.2 Bedriftsrådgiver/Forretningsutvikler

Presentasjon: Forretningsutvikleren har jobbet i Leiv Eriksson Nyskaping (LEN) i snart 10 år og hatt 3 ulike stillingsbeskrivelser selv om jobben har vært mye den samme. Hans rolle i bedriften er å bistå i prosesser fra oppstart av en bedrift, som forretningsutvikler. Og han følger også noen bedrifter etter oppstart. LEN er et aksjeselskap, altså et selvstendig selskap som skal tjene penger, som ikke er underlagt kommunen eller Innovasjon Norge. Men et selskap som jobber med gründere og oppstarts bedrifter, hvor de kan bistå med finansiering.

Han tror begrepene har kommet for å bli, og forteller om bedrifter som har etablert her i Trøndelag som går på samfunnsentreprenørskap, eksempelvis Heidi Wang som driver Noen AS og har fått flere priser, dette kaller han samfunnsentreprenørskap. Han nevner også noen forskningsprosjekt på dette område, gjennom Interreg, men som også jobber hos LEN.

5.4 Kort oppsummering

Oppsummerer de empiriske funnene kort med en tabell som får frem hver av informantenes svar, slik at man enklere kan se og sammenligne likheter og ulikheter blant informantene, knyttet til ulike kategorier. Her kan man få et lite innblikk i informantenes svar og meninger før analysen.

Informanter	Forskningsspørsmål 1: Begrepsforståelse vs. verdiskaping	Forskningsspørsmål 2: Fremmer/Hemmer	Forskningsspørsmål 3: Støttesystem for samfunnsentreprenørskap
<u>Lierne:</u> Ordfører	-Litt erfaring -Annen tenkemåte -Frivillighet	<u>Fremmer:</u> -Konkretisering -Med i planer -Åpen for kunnskapsdeling -Kompetansebygging <u>Hemmer:</u> -Befolkningsnedgang -Mangel på folk i helse	-Nettverk -Allianser -Kompetansemiljø
Lierne utvikling: Rådgiver for næring	-Mer enn profitt -Kjempeviktig for innbyggerne -Fokus på mange områder	<u>Fremmer:</u> -Suksesshistorier -Bra rykte/renomme -Samarbeid -Fokus på samfunnet <u>Hemmer:</u> -Frykt for å dele kunnskap -Privat el. offentlig	-Vil skape møteplasser -Kommunikasjon -Samarbeid m/Læringsarbeid -Samarbeid mellom kommuner -Rekruttering
<u>Verdal:</u> Ordfører	-Fornyng og blikk for endringer -Holdning	<u>Fremmer:</u> -Omtal positivt -Utvikling tilgjengelig -Attraktiv/Omdømme <u>Hemmer:</u> -Menneskelige -Økonomisk faktor	
Verdal, Proneo: Inkubatorleder	-Ukjente begrep -Bedre fokus	<u>Fremmer:</u> -Kurs rundt tema <u>Hemmer:</u> -Mangel på støtte -Offentlig budsjett -Lite forutsigbarhet	-Regionalt samarbeid -Samarbeid med Innovasjon Norge
<u>Trondheim:</u> Rådmann	-Krevende område -Tradisjonell tenking -Stor betydning for fremtiden	<u>Fremmer:</u> Oppmerksomhet/synliggjøring -Suksesshistorier -Planer i kommunen -Tydelig politisk <u>Hemmer:</u> -Regelverk -Konkurransesvridende -Begrensninger økonomisk	-Åpen kommune -Institusjoner -Innkjøpsstrategi
Trondheim, LEN: Forretningsutvikler	-Sosialt tilsnitt -Ingen frivillighet -Kommet for å bli -Bra for folk	<u>Fremmer:</u> -Utvikle holdninger -Større behov nå <u>Hemmer:</u> -Kan ikke leve av det -Avhengig av støtte	-Veiledning -Verktøy -Kursvirksomhet -Investere

Tabell 2: Empiriske funn

6. Analyse

Hensikten med denne oppgaven er å se hvilket syn politikerne, de som jobber i kommuner og bedrifter har om begrepene samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, og hva de har av kunnskap innenfor dette for å bidra til nye løsninger gjennom verdiskaping. I dette kapittelet vil jeg vise til det de har sagt i intervjuene, og relatere til relevant teori.

Ved å utføre en analyse av de innsamlede data fra teoridelen og empiri vil jeg besvare problemstillingen og de tre forskningsspørsmålene knyttet til dette. Analysen deles opp ut ifra hvert forskningsspørsmål, slik at jeg kan relatere teorien opp mot informantenes svar for å komme til en konklusjon på problemstillingen.

6.1 Analyse av første forskningsspørsmål:

«Hvordan kan samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner bidra til verdiskaping?»

For å få besvart dette, er det sett på hvilke forhold informantene har rundt begrepene, og eksempler eller behov som vil bidra til verdiskaping, hva informantene gjør for å bidra til verdiskapende løsninger, og hvordan informantene oppdager behovet slik at de kan bidra til en langsiktig utvikling.

6.1.1. Begrepsforståelse

Alle seks informantene er enige i at forståelsen rundt alle begrepene, er veldig viktig for å utvikle samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner/virksomheter. Kompetanseutvikling er viktig for å skal kunne utvide en god begrepsforståelse blant politiker og ledere.

Informantene har til dels ulik forståelse til begrepene. Alt fra inkubatorlederen i Verdal som synes dette er ukjente begrep, til rådmannen i Trondheim som gir en dypere forklaring på hva han tenker om det. Rådmannen mener først å fremst at det er et krevende område for kommunen å ta tak i, når de tenker på entreprenørskap så er det den tradisjonelle tenkingen rundt det. Når de snakker om samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner så er det i grenseland om det er virksomhet eller om det ikke er virksomhet, sier Rådmannen. Han mener det er et område som politikerne ønsker at vi skal satse mer på. De områdene vi samarbeider med ideelle organisasjoner inn mot, er å bidra i tjenestetilbudet i Trondheim kommune, forklarer rådmannen.

Ordfører i Lierne forklarer at de er ikke helt inn på det tankesettet, når det gjelder samfunnsentreprenørskap. At de er mer inn på entreprenørskap og innovasjoner i bedrifter, og tenker mer innovasjon i omstillingsprogrammet. Hun mener at samfunnsentreprenørskap går på hele lokalsamfunnet, på fritiden frivillige organisasjoner, og at i et lite lokalt samfunn som

Lierne, er det helt avgjørende for at samfunnet må fungere. Hun som jobber som rådgiver for næring i Lierne mener en samfunnsentreprenør er en som tenker på mer enn profitt på bunnlinjen, noen som satser på å skape forskjellige verdier i samfunnet. For eksempel arbeidsplasser, aktiviteter i samfunnet, trygghet, nærmiljøanlegg eller bedrifter som støtter sosiale tiltak eller organisasjoner. Når det gjelder sosial virksomhet og innovasjoner er hun ikke bekjent med begrepsformen, hun sier at hun skjønner hva det er, men har vanskelig for å forklare det.

Likevel mener rådgiveren at det er kjempeviktig å ha fokus på det fordi innbyggerne i kommunen har jo et helhetsfokus på sitt liv, og da er det bra om bedriftene har et større fokus enn bare penger. Det vil gagne hele samfunnet, her bekrefter hun det ordføreren i Lierne sier at i en liten kommune er det jo bra å legge til rette for utvikling som gjør de til en attraktiv plass og bo på, sier hun.

Ordføreren i Verdal er tydelig på at det dreier seg om fornying, å ha et blikk for endringer som er i tiden, være rettet mot å ta ut gevinster på effektivisering og det handler mye om holdning.

«Det med å holde til i en felles kultur og som tenker fremover og som er villig til å prøve noe nytt, og samtidig klarer å skape en holdning i ulike deler av kommunen hvor det er lov å prøve å feile, det er entreprenørskap for meg» sier ordføreren i Verdal.

Han sier også en del om det trykket fra næringslivet i dag, som presser frem innovasjon og entreprenørskap at dette er et hjertebrann for han, at som ordfører i Verdal jobber man mye med næringslivet, og tror det kan være litt annerledes fra å være noen annen type kommune. Forretningsutvikleren i inkubatoren i Trondheim sier at han tenker på bedrifter som klarer å etablere seg og som driver med virksomheter som er bra for folk, med et sosialt tilsnitt. Han mener også at de samtidig bør klare å tjene penger på de virksomhetene, ingen frivillighet men at det er sosialt entreprenørskap likevel.

Felles for alle, er at de tenker mer på den tradisjonelle entreprenørskapsformen foran samfunnsentreprenørskap. På spørsmålet om hva begrepene betyr og hvilken erfaring de har med dem sier rådmann i Trondheim:

«Det er et krevende område for kommunen å ta tak i, fordi når vi snakker om entreprenørskap, så er det jo den tradisjonelle tenkningen rundt det.»

Hvordan man kan utvikle kompetansen hos inkubatorer, politikere og kommunens arbeid kan for eksempel være å utvikle rutiner og programmer for individuell opplæring og trening. Årlig evaluering og kartlegging av kompetansen hos hver enkelt ansatt, bidrar til å utvikle karriereplaner (Borch & Førde, 2010). Dette kan rådmannen i Trondheim bekrefte, han sier at man må gå inn i dybden i begrepene for å se på forståelsen og mulighetene, og begrunner det med at de har politiske vedtak som skal legge til rett for dette.

Andre eksempler på hvordan man kan utvikle kompetansen hos inkubatorer, politikere og kommunens arbeid er at man kan også benytte seg av utviklingssamtaler med daglig leder for å skape kompetansebygging blant ansatte. Andre eksempler er organiserte workshops hvor de ansatte deler sin kompetanse med hverandre, selskap som tilbyr skreddersydd og kontinuerlig utdanning og trening. Ved mangel på opplæring eller kompetanse kan man sette i gang individuell opplæring. Belønningssystem er også en god mulighet til å oppmuntre ansatte til å utvikle seg. Med slike kompetanseutviklinger kan alle ansatte praktisere livslang læring (Spilling, Innovasjonspolitik - problemstillinger og utfordringer, 2010).

Det er tydelig forskjell mellom de som jobber i kommunen og de som jobber privat i bedrift. Det kan se ut til at kommunen jobber mer med det, enn hva de i bedriftene gjør. Rådmannen i Trondheim sier de jobber med planer og planlegging for å få det frem, og begrepene er lagt inn i planene som bystyret i Trondheim behandler stadig vekk. Der vil de sette av ressurser og økonomi nok til å følge det opp. Ordføreren i Lierne kan også bekrefte dette, der hun sier at de legger konkretisering av sosial innovasjon og samfunnsentreprenørskap inn i sine planer.

6.1.2 Verdiskaping gjennom å se behov

Ifølge Busch, Vanebo & Dehlin (2010) så er verdiskaping omforming av ressurser til produkter. Ildsjeler/ulike samfunnsentreprenører bidrar til verdiskaping i samfunnet, et eksempel på dette kan være nyskaping i et samfunn. For å skape verdier, er man med på å finne løsninger hvor flere parter kommer bedre ut. En slik holdning er med på å skape en atmosfære hvor problemer settes i fokus, slik får man en bedre kommunikasjon og et kreativt engasjement.

Informantene har kommet med noen eksempler på hvordan en bedre forståelse av dette kan bidra til verdiskaping, rådmannen i Trondheim mener man må inn i dybden i begrepene, når alle har forstått det og muligheten som ligger i det, så vil det bidra til verdiskaping, og i Trondheim er det som sagt politiske vedtak som skal legge til rette for dette. Rådmannen sier at å tenke nytt innenfor de store og tunge tjenesteområdene, kan bidra til en langsiktig

utvikling, han nevner noen eksempler her eldre, demente og ungdom som faller utenfor. Han forklarer dette med at det ikke er tilstrekkelig med mennesker til å løse dette, og derfor må vi tenke ut nye løsninger. «Livsglede for eldre» er en ideell organisasjon som startet for noen år siden i Trondheim, som nå finnes i hele landet som jobber med å skape enklere løsninger først å fremst for eldreomsorgen, utdyper rådmannen. Dette er et godt eksempel på samfunnsentreprenørskap som gir verdiskaping.

Alle informantene bekrefter at det handler om en bedre forståelse av begrepene, få det inn i det dagligdagse, et bedre fokus på det, tydeligere definisjoner vil bidra til verdiskaping på lang sikt. Ordføreren på Verdal legger til at det handler mye om holdningen blant de som har et særskilt ansvar for oppvekstsektoren. Og at det må ligge muligheter for utvikling, nå som næringslivet krever mer enn før. Ordføreren sier også at det nå er flere bedrifter enn før som er villig til å gjøre en innsats i samfunnet, at de bevisst har en rolle og snakker om samfunnsrollen sin, forklarer han. Dette ser jeg kommer godt overens med teorien. Vi ser at det er et behov for holdningsforandringer relatert til den skarpe grensen mellom det offentlige, private og den sivile sektor som kommer i veien når det gjelder å møte ulike typer samfunnsutfordringer (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014).

For å oppdage behovet av verdiskaping har informantene så å si samme svar, at det er ikke de som oppdager behovet, men at det er, spesielt hos informantene som jobber i bedrift, de som blir oppsøkt av andre som har ideer og løsninger på forskjellige behov. Informantene som jobber i kommunen derimot jobber med planer og planlegging for å avdekke behov, at det er enklere for dem å se det, slik at de har en mulighet å stille opp for næringslivet i kommunen.

Rådmannen i Trondheim tror det er mer krevende i en stor kommune, enn det vil være i en mindre kommune, med bakgrunn av hans egen tidligere erfaring som rådmann i Orkdal kommune, men understreker at det er like enkelt å få realisert det i en liten kommune som i en stor kommune. I Orkdal var det kort vei fra de tok kontakt med han, eller han til dem, til det ble realisert. Avstanden til beslutningstakerne er kortere. Og da var det enkelt å finne ut av det, mens i Trondheim er det litt mer komplisert. Samtidig forteller han om større forhold i Trondheim, det skjer mer der, flere bedrifter som kan støtte opp og skape ting, noe som er en fordel i store kommuner. Rådmannen tror at forståelse av disse begrepene kan bidra til verdiskaping og at han legger noe annet i begrepene enn noen andre kanskje gjør. Han er ikke sikker på om den samme oppfattelsen av det han har, er de samme som ligger i de politiske vedtak om å legge til rette for sosiale innovasjoner. *«Når vi ser på forståelse og muligheten*

som ligger i det, når man begynner å forstå hva det er for noe, tror jeg det kan bidra til verdiskaping.» utdyper rådmannen.

Dette viser at man må snakke mer om det for å få en oppmerksomhet og synliggjøring av behovet ved å være tydelig politisk ved å ta tak i utfordringer. Det stemmer godt med Anniken Førdes (2010) beskrivelse av nyskaping som er et behov for å få til verdiskaping i et samfunn: Det handler også om samspeillet mellom aktørene og kontekster, noe som er med på å involvere flere relasjoner, på tvers av etablerte felt. Sosial kreativitet er en form for nyskaping, deres evne til å ta tak i nye utfordringer med kreative løsninger. Nyskaping handler rett og slett om å jobbe mellom det umulige og det mulige. Man bør kunne koble det hverdagslige med det kunstneriske.

6.2 Analyse av forskningsspørsmål 2:

«Hvilke forhold kan fremme eller hemme fremveksten av samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner?»

Det er det forsøkt å få frem informasjon om hvilke erfaringer og tanker informantene har og anser som viktigst innenfor fremveksten av begrepene, og hva som utgjør en hindring, samtidig få frem eksempler på det dem selv gjør. Hva hver enkelt mener spiller en rolle her, vil belyse dette forskningsspørsmålet opp imot relevant teori.

6.2.1 Hva fremmer kompetanseutvikling og samfunnsentreprenørskap?

I teorikapittelet fremkommer det at en utløsende faktor for samfunnsentreprenørskap kan være at samfunnsentreprenørene selv kjenner, ut ifra sin egen erfaring at de kan bidra med samfunnsutvikling, for å ha et sosialt og politisk klima oppfordres innbyggerne til å kunne kontrollere utviklingen i samfunnet der en bor. Her er det viktig med tilgang på ressurser og rammebetingelser, man må ha tilgjengelige ressurser som kan utnyttes på nye måter, for å skape en samfunnsmessig nytteverdi. Fordi det er større sjanse for en samfunnsentreprenørskapsprosess blir satt i gang, når det er nok ressurser som kan støtte utviklingsarbeidet (Borch & Førde, 2010). Videre nå ser man hva informantene mener vil bidra til å fremme forståelsen rundt begrepene, slik at man får denne muligheten til å bidra i en samfunnsentreprenørskapsprosess.

Rådgiveren i Lierne tror at suksesshistorier og deling av positive saker om noen som har lyktes eller skapt samfunnsverdier sammen og hva det har ført til vil fremme tilveksten av begrepene og forståelsen rundt de for eksempel et bra rykte eller renommé til bedriften legger hun til.

«Jeg tror alt handler om kunnskap, hvis vi klarer og spre kunnskap om samfunnsentreprenørskap og gi gode eksempler, så tror jeg det øker. Jo mer du har fokus på noe, jo mer får du av det.» utdypes rådgiveren i Lierne.

Hun mener også at en kommunikasjon av samfunnseffekt og miljøperspektiv er en viktig konkurransekraft, for å klare å slå konkurrentene. Hun forteller at deres bedrift bidrar med å støtte prosjekt som driver sosiale innovasjoner, men de selv driver ikke egne prosesser. For å øke omfanget av sosial innovasjon sier hun man bør ha mer fokus på å bygge samfunn og samarbeid med andre bedrifter.

Forretningsutvikleren som jobber i inkubatoren i Trondheim tror behovet for omsorg og behovet for å hjelpe andre blir større, og dette vil utvikle holdninger som også endrer samfunnet. Han forklarer det nærmere ved at om det oftere oppstår kriser eller samfunnsproblem oftere, og det dukker opp nye behov, vil man åpne øynene mer for samfunnsentreprenørskap og behovet for det. Her bekrefter han det teorikapittelet sier om forskning på det, er at samfunnsentreprenørskap vil være med på å forbedre lokale, regionale eller globale vilkår for å møte fremtidens utfordringer.

Rådmannen i Trondheim tror oppmerksomhet rundt tema og synliggjøring av behovet er med og fremmer samfunnsentreprenørskap. Suksesshistorier, og at man er tydelig politisk om at det er ønskelig er også fremmende faktorer. Samtidig tror han at konkurransekraft kan bidra til å gjøre bysamfunnet eller lokalsamfunnet bedre. Han forteller også om en plan for å fremme dette, som legges for Trondheim kommune hvor et av temaene er samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner. Da setter de av ressurser til det og økonomi til å følge det opp, og omtaler det bevisst. Borsch & Førde (2010) forklarer dette med at det er større sjans for en samfunnsentreprenørskapsprosess blir satt i gang, når det er nok ressurser som kan støtte utviklingsarbeidet. Ulike ressurser være naturressurser, finansielle, fysiske, menneskelige eller sosiale ressurser, og det er disse ressursene informantene har mulighet til å bidra med. Ordføreren på Verdal tror at næringslivet i Verdal har en egeninteresse for dette og at de bidrar på grunn av det, han sier at egeninteressen bruker å være den sterkeste driveren i mange forhold i livet, så at man ser at man er attraktiv og får et godt omdømme gjør at flere oppsøker de. Dette kan Borch & Førde (2010) bekrefte som sier at lokalbefolkningen kan selv ta kontroll over sin egen utvikling, og ut ifra det kan de iverksette og organisere utviklingsarbeid. En slik prosess kommer ikke i gang uten entreprenørene, som er de aktive aktørene, og deres evne til å sette i gang et slikt

samfunnsentreprenørskap. Dette er en god forklaring på hva ordføreren mener. Hans fokus ligger i at det er viktig å snakke om slike ting, at det er en ønsket atferd og ønsket aktivitet. Han synes det er viktig at de som kommune heier fram, og er med og tilrettelegger for dette. Her kommer han med et eksempel, industriens dag i Verdal industripark, som er den største industriparken i Midt-Norge med hele 165 bedrifter, hvor det er et mangfold av kompetansemiljøer og mangfold av tjenester, som kan tyde på at det er en større egeninteresse for det på Verdal. Her nevner han også Proneo som et eksempel, de holder til i Industriparken, de har en kontrakt med dem, og det er Proneo som tar førstelinje tjenester for kommunen og jobber med oppdrag som kommer inn hos dem. Vi skal kunne ha muligheter for utvikling tilgjengelig, da vil næringslivet som kunde komme å kreve mer enn før også, sier han. Omtal positivt det som er positivt, det tror ordføreren på. Informanten fra Proneo kan bekrefte det ordføreren fra Verdal sier, og hun forteller at de jobber med de ideene som kommer inn, en del fra kommunen. Utfordringen her er om de har en kunde til å betale for den ideen, her ser vi at finansiering kan hemme utviklingen. For å få frem mer av disse begrepene tror hun kurs er egnet for det er en stor fordel. Det som hindrer de i dette, er ofte utfordringer i forbindelse med å få støtte fra Innovasjon Norge, at slike ordninger kan være vanskelig å få støtte til, og det å kunne ha den forutsigbarheten til de som ønsker å utvikle seg, legger hun til.

Ordføreren i Lierne tror på å konkretisere samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner å legge det med i planene våre, siden de har en total plan for hele perioden som de kan konkretisere på flere tiltak i samfunnsområdene deres. Dette går igjen hos flere av informantene og det kan relateres til Spilling sin teori (2010) hvor spilling mener at kompetansen kan utbredes ved hjelp av årlig evaluering, kartlegging av kompetansen hos ansatte og utvikling av karriereplaner. Slik kan også Lierne kommune bidra til å øke kunnskapen innenfor disse begrepene, gjøre innholdet kjent ved bevisstgjøring, bygge omdømme og sette en sammenheng mellom frivillighet, noe hun tror vil være med å fremme begrepene. Ordføreren er her veldig åpen for at hvis de ser dette blir viktig, kommer kommunen til å legge til rette for kunnskapsdeling på områdene, siden dette er et av de målene i omstillingsprogrammet, altså kompetansebygging. De har ikke gjort det enda, men er åpen for at det kan gjøres. De har nå en kjempestor mulighet som omstillingskommune, som gjør at de har godt med virkemidler i en periode, hvor de prøver å utnytte det mer i forhold til lokalprodusert mat, reiseliv og opplevelser f.eks. Samt øke verdiskapingen hos små bedrifter, nye etableringer.

Vi kan se en sammenheng hos informantene at mener oppmerksomhet og samarbeid rundt tema vil fremme begrepene. I teorien går dette igjen hvor det sies at nye relasjoner og samarbeid er med på å forandre samfunnet i en positiv retning, ved å utfordre etablerte organisasjonskulturer, økt forskningssatser og skape verdier vil være med å fremme samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner (Regional utvikling og samfunnsentreprenørskap I Norge Sverige, 2016).

6.2.2. Hva hemmer kompetanseutvikling og samfunnsentreprenørskap?

Hindringer for utbredelse av begrepene er få, rådmannen i Trondheim sier at de har et regelverk som er det eneste som stopper de fra spesielt sosiale innovasjoner, de som ønsker å lage noe nytt å tjene penger på det, der er det regelverk vi må forholde oss til. Hvis det kommer i konkurranse med en annen virksomhet, vil det være begrenset hvor mye vi kan gi siden det vil være konkurransevridende, slik det heter in EØS reglementet, sier rådmannen. Han utdyper:

«Selv om vi ønsker å støtte om det, så finnes det en del begrensninger her da».

Avdelingslederen for inkubatoren i Verdal sier også at hovedutfordringen er de offentlige budsjettene, for å klare å ha den forutsigbarheten til de som ønsker å utvikle seg. At de ikke alltid får støtte fra f.eks. innovasjon Norge, som hun sier kan ha noe med hvordan systemet er lagt opp i dag. Her kan det bekreftes med teorien hvor tidligere forskning sier at tilgangen til kapital hemmer samfunnsentreprenørskap ved at deres syn på overskudd ikke samsvarer med banker, investeringsfond og derfor er det vanskelig å finne finansiering (Gawell, Johannisson, & Lundqvist, 2009).

Her er også forretningsutvikleren i inkubatoren i Trondheim enig; *«De største problemene er jo at mange liker å starte bedrifter der de har et sosialt tilsnitt, der de skal hjelpe folk eller samfunnet, men det er ikke mulighet til å leve av det. Skal du starte en bedrift basert på det så er du avhengig av at noen skal betale for at du skal drive det. Det er ikke alltid like enkelt å få betalt for slike typer tjenester, og da er det heller ikke enkelt å drive bedriften».*

Ordføreren i Verdal ser den største utfordringen på den menneskelige siden, da det er mange som ikke liker forandringer, de vil bare ha ting slik de er, noe som setter en stopper for utviklingen av det. Samtidig bekrefter han også at det økonomiske er en faktor. Han sier det er så få leverandører, overprising og liten konkurranse, slik at det er økonomiske hindringer.

Det ser ut til at mangel på kompetanse er en årsak ut ifra informantenes svar, slik tidligere forskning kan bekrefte. Gawell, Johannisson, & Lundquist (2009) mener kunnskap er en hovedårsak, få vet hva samfunnsentreprenørskap betyr, og kunnskap mangler når det gjelder hvordan man skal måle gevinst/nytte på samfunnsentreprenørskap i forskjellige sektorer. Kompetanseutvikling og nettverksstøtte er det en mangel på, årsaken til det er at samfunnsentreprenørskap krever kunnskap på mange områder. Det mangler i dag plattformer hvor man kan utveksle erfaringer, hver samfunnsentreprenør må lære alt fra bunn. Men likevel kan Ordføreren på Verdal fortelle at de har kommet et steg videre i kommunen, i forbindelse med industridagen hvor nettopp dette blir gjennomført, utveksling av erfaringer og kunnskap. Dette er en god mulighet for å spre kunnskap og skape relasjoner i næringslivet. I Lierne er en av de største hindringene befolkningsnedgang, forteller ordføreren i Lierne. I det siste har vi hatt en stor nedgang som er vanskelig å stoppe. Vi har ikke nok folk til å gjøre det som trengs, spesielt innenfor helse er det mangler for å kunne ta vare på en stadig eldre befolkning, sier hun.

Rådgiveren for næring i Lierne forteller at en annen hindring er det med eierskapet mellom privat eller kommunalt, at det er ofte en frykt for å del kunnskapen, fordi det er frykt for eierskapet videre, som på en måte blir en unnskyldning. Som skyldes om det er politisk anvendende, om det skal være privat eller ikke osv.

Her kan vi se en tendens hos alle at det er behov for endringer for å fremme samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, spesielt når det kommer til kompetanseutvikling og finansieringsordninger. I teorikapittelet er det hentet noe om dette fra tidligere forskning. Selv om samfunnsentreprenørskap på lang sikt må kunne bære sine kostnader og ikke være avhengige, er offentlige finansiering ofte nødvendig. Og dette ser vi at alle informantene bekrefter. Offentlig finansierende virksomheter som næringsliv og sivilsamfunnet kan være involverende og bidra med ulike ressurser. Når man som samfunnsentreprenør tar ansvar for samfunnet på flere områder, er det behov for offentlig, vedvarende eller midlertidig finansiering (Friedrichs, Gawell, & Wincent, 2014). Vi kan se og bekrefte at det er dette som skaper et problem både for offentlige myndigheter og samfunnsentreprenørene. Hos inkubatorlederne ser vi det mangel på utvikling av kompetanse hos de som jobber i inkubatoren, i forhold til hos politikere. Kommunen og politikerne jobber mer med det og kompetanseutvikling for de er derfor enklere. Ifølge teorien til Friedrichs, Gawell & Dehlin (2014) ligger potensialet for regional utvikling i hvor godt

kunnskapsoverføring i regionen lykkes. Det gjelder både den stumme kunnskapen, som ofte kommer fra erfaring, og den symbolske, vitenskapelige kunnskapen, som stammer fra trening og forskning.

6.2.3 Eksempler

Jeg vil vise alle eksemplene på samfunnsentreprenørskap og sosial innovasjon som informantene kom med. De viser at det finnes noen som jobber med nye løsninger på behov i samfunnet allerede, noe som gjør at det er enda viktigere at man skal kunne forstå hvor viktig det er å utvikle kompetansen innenfor området, slik at man kan videreutvikle disse og få flere eksempler i fremtiden. Som kan være med å løse flere problemer, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

«Livsglede for eldre» nevner rådmannen i Trondheim, en stiftelse som jobber med eldreomsorg, frivillighet, utdanning og tjenesteutvikling.

«Matematikk opplæring» er en ny type praktisk matematikk opplæring som kombinerer matte med fysisk aktivitet. Et godt eksempel som Avdelingslederen for inkubatoren i Proneo forteller om, hun synes dette er en god løsning på flere samfunnsproblemer i ett. Men her er en av utfordringene at kommunene ikke har råd til å kjøpe det, så de prøver å få støtte andre steder.

Ordføreren i Verdal forteller om «Veksttorget», et aksjeselskap i Verdal kommune som hjelper de som har havnet utenfor arbeidslivet å komme inn igjen. Han nevner også «REKO» som hjelper med tjenester og veiledning for mennesker som vil inn i arbeidslivet.

For Lierne kommune nevner begge informantene her fra «Drømmebakeriet», et aksjeselskap som ønsker å skape arbeidsplasser og engasjement i lokalsamfunnet, nå som Lierne har stor befolkningsnedgang. Rådgiveren i inkubatoren i Lierne sier at han som driver «Drømmebakeriet» har et fokus på å dele verdiene med samfunnet rundt seg, og kan så bidra til samfunnsutvikling.

Forretningsutvikleren i inkubatoren i Trondheim drar fram eksempelet jeg har vist til i min teori, som et godt eksempel. Noen AS som har fått flere priser for sosialt entreprenørskap, de tilbyr omsorg- og aktivitetstjenester for de med demens, eldre og pårørende. Slike organisasjoner bidrar til å få frem engasjement, samarbeid og frivillighet i et samfunn.

6.3 Analyse av forskningsspørsmål 3:

«Hvordan kan dere støtte initiativ til nye samfunnsløsninger på tvers av sektoren?»

Her er det sett på hva informantene kan om og har av erfaringer når det gjelder ulike samfunnsbehov som trenger nye løsninger, spesielt det som berører en eller flere kommunale sektorer eller samarbeid mellom offentlig og privat (frivillig). Og hvilke støtteordninger de selv har, for å være med på en positiv utvikling av samfunnsentreprenørskap.

6.3.1. Ulike samfunnsbehov

Eksempler på behovene hos vær enkelt kommune og bedrift blir framstilt i dette kapittelet. Rådmannen i Trondheim sier at helse- og velferdsområdet er et stort samfunnsbehov. At de må tenke nytt innenfor de store tunge tjenestekområdene, som f.eks. eldre, demente, ungdom som feller utenfor, hele det «utenforstående» som vokser hver dag. Det gjelder både flyktninger, tidligere innsatte, unge sosialhjelpsmottakere, ungdom som faller ut av skolen. Og på disse behovene tror han ikke det er noen enkle løsninger, for det kan ikke løses slik det er gjort tidligere for vi har ikke nok hender sier han.

Ordføreren i Lierne er enig med rådmannen om at det er behov for nye løsninger innenfor helse, behov for nye måter å tenke. Fordi man etter hvert vil mangle folk og da må man kunne løse det på andre måter, f.eks. i samarbeid med frivillige organisasjoner. Rådgiveren i Lierne kommer med et eksempel på aktivitetstilbud for eldre, at det er en mangel her. Behov som samarbeid i næringsliv og kommunen.

Forretningsutvikleren har ikke tatt noen stilling til hvilke behov som trenger nye løsninger, men igjen bekrefter han at velferdssektoren helse trenger nye løsninger til sine behov. Og at de er med på å finne nye løsninger til helsesektoren slik at arbeidet til ansatte i kommunen blir lettere. Han sier det vil være med å gjøre en bedre hverdag for brukere, helsesenter, sykepleiere og bosenter.

Tendensen i svarene viser at de behovene som trenger nye løsninger er det tydelig enighet i når det kommer til helsesektoren i samfunnet, alle informantene bringer opp dette tema, som tydeliggjør behovet for samfunnsentreprenørskap slik at vi kan finne nye løsninger på et så viktig samfunnsproblem. Helse er også den mest kjente samfunnsentreprenør faktoren, kunnskap her vil gjøre at vi ser flere og nye løsninger innenfor sektoren.

En løsning på slike behov kan ifølge tidligere forskning være etablering av nye virksomheter, nettverk, tilgangen til ressurser og ulike strukturer for å løse utsatte gruppers behov, og slik bidra til aktivisering og verdiskaping (Nordisk råd, 2015).

6.3.2 Støtteordninger og samarbeid for en positiv utvikling

For å kunne løse flere av samfunnsbehovene de har og møter, har flere av bedriftene og kommunene samarbeid eller støtteordninger med andre aktører. Her vil jeg vise til det de tror vil bidra til en positiv utvikling samt eksemplene de har på støtteordninger som allerede finnes. Aktivitetene innenfor samfunnsentreprenørskap skjer ofte i samspill mellom flere ulike handlingsarenaer, som f.eks. frivillig sektor det offentlige og markedet (Borch & Førde, 2010). Det vil vi se eksempler på her.

Proneo har samarbeid med Ungt entreprenørskap, slik at de kan fange opp alle typer entreprenører i ung alder, både de som er entreprenører og de som kan skape dem. Avdelingslederen i inkubatoren for Proneo i Verdal sier også at de har et regionalt samarbeid om generell næringsutvikling, i regionen Namdalen, regionråd for næringsutvikling. Også har de et godt samarbeid med Innovasjon Norge. I Lierne har de et godt samarbeid med lærling arbeid, og rekruttering har mange bedrifter i næringslivet og kommunene samarbeidet om. Ifølge Borsch & Førde (2010) ser vi at nye relasjoner og samarbeid er med på å forandre samfunnet, utfordre etablerte organisasjonskulturer og øk forskningssatser, skape verdier for samfunnet som f.eks. økonomisk, sosialt og humanistiske.

Rådmannen i Trondheim sier de har et initiativ som kalles for åpen kommune sammen med kommunens sentralforbund, hvor man prøver å åpne kommunen utenfra, om det er teknologi eller om det er innovasjoner, og for at det skal lykkes må kommunen passe på slik at ideene kommer inn og blir behandlet på en god måte. Alle direktørene skal være med på dette, slik at vi kan ta inn ideer tvers av sektoren vår.

De siste årene har disse temaene blitt aktivisert mer, han tror det kan være på grunn av at de har fått institusjoner som støtter det, satser penger på det, f.eks. FERD og ambassadører som f.eks. kronprinsfamilien. For å legge til rette for en positiv utvikling har de i Trondheim retningslinjer som en del av deres innkjøpsstrategi, at de skal legge til rette for samfunnsentreprenørskap.

For kommunens utvikling forteller Ordføreren i Verdal at de ikke har tilgang til nok folk for å drive på den måten det blir gjort i dag. Dem er nødt til å drive eldreomsorgen på et annet vis med den aldringen som skjer, ellers må kanskje hver tredje ungdom inn i eldreomsorgen. Iversen sier vi er nødt til å løse mer av problematikken med bedre tilrettelegging slik at folk klarer seg bedre hjemme, i forhold til velferdsteknologiske løsninger, da er man på innovasjon. Dette kan vi godt relatere til tidligere forskning som sier at når man ser på

innovasjon i velferdssektoren, handler det om samfunnsmessig nyskaping hvor den menneskelige faktoren er sentral, og en annen forutsetning er samarbeid mellom aktører. Det er menneskers behov, tilknyttet levekår, som f.eks. helse, arbeidsliv og utdanning som står i fokus. Det er flere av informantene som også forteller at fokuset ligger på dette. Her kan innovasjon bidra til ny funksjon, et nytt konsept, nytt produkt og en ny tjeneste (Willumsen & Ødegård, 2015).

Ordføreren i Lierne sier at det ligger store muligheter i omstillingsarbeidet, der de skal bygge nettverk og allianser mellom ulike nivå, bedrifter og imellom kompetansemiljøene og de som sitter med forvaltningen og aktørene. Dette er det helt nødvendig å bygge sammen sier ordføreren i Lierne.

Rådgiveren i Lierne tror de kan være med å støtte dette igjennom å skape møteplasser, for kommunikasjon hvor de vil avdekke behov og dele kunnskap. De har et samarbeid med lærling arbeid, hvor de setter opp rekruttering til næringslivet, hvor flere bedrifter og kommunene samarbeider.

Forretningsutvikleren i inkubatoren i Trondheim trekker frem at de har stort spillerom når det gjelder å støtte opp til det. De tar imot veiledning, har masse verktøy, kursvirksomhet og muligheten til å være med å invester i bedrifter.

Rådmannen i Trondheim forklarer at retningslinjene sier at hvis noe kommer i konkurranse med en annen virksomhet er det begrenset hvor mye støtte de kan gi, siden det er konkurransevridende som det heter i EØS reglement, selv om de ønsker å støtte om det så finnes det noen begrensninger der, forklarer Rådmannen.

Funnene viser at det finnes støtteordninger og samarbeid for å kunne skape den utviklingen samfunnet trenger, men at det er retningslinjer og rammebetingelser som gjør at det er vanskelig å få støtte.

7. Konklusjon/Avslutning

Jeg ønsker med min forskning å vise hva politikere og de som jobber innenfor inkubatoren har av kompetanse for samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, hva de bidrar med for å se på behovet for å øke kompetansen i næringslivet. Potensialet for en regional utvikling er avhengig av hvor god kunnskapsoverføringen i regionen er. Slik teorien sier, bekreftes analysen at det er mangel på felles engasjement og god kunnskap, når det gjelder samarbeid på tvers av fagprofesjoner imellom offentlig og privat sektor. Dette må forbedres for å kunne skape en regional utvikling.

Det er vanskelig å konkludere med det informantene er enige i, med så mange forskjellige meninger og utsagn, men behovet for kompetansebygging kommer likevel frem. Vi kan se at tendensen i svarene viser tydelig at mangel på kompetanse er en tydelig årsak ut ifra informantenes svar, slik tidligere forskning kunne bekrefte også. De som jobber i kommunen ser ut til å jobbe mer med begrepene, enn hva bedriftene gjør, noe som mest sannsynlig har en sammenheng med mindre kompetanse innad hos bedrifter. Det henger sammen med at kommunene har flere planer på samfunnsentreprenørskap og planlegging enn hva bedriftene har, slik min forskning viser.

Sammenhengen i informantenes svar viser at oppmerksomhet og samarbeid rundt tema kan fremme begrepene. Selv om de vet hva som kan fremme begrepene, er det flere ting som går i veien og hemmer det. For eksempel å oppdage behovet av verdiskapingen kommer det frem at det ikke er informantene som bidrar mest til, men at de blir selv oppsøkt av andre med ideer og løsninger på behov, de sitter nesten bare og venter på at andre skal ta tak i problemene. Her er vel en god mulighet å finne bedre løsninger på hvordan kommunen eller bedriftene selv kan finne behovet og sette i gang prosesser for å løse de. En utvikling av kompetansen på samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner kan gjøre at flere oppsøker kommunen eller bedrifter.

Et spesielt behov for endring som trekkes frem av alle informantene er finansiering og nye løsninger innenfor helsesektoren. På dette området er det stor enighet blant informantene, om at det er behov som trenger nye løsninger, slik at man kan skape en langsiktig utvikling på et område som er helt nødvendig for samfunnet. Her kommer støtteordninger inn, hvor viktig samarbeid og nettverk blir for å kunne støtte opp behovene. Jeg har derfor kartlagt at støttesystemer er nødvendige for å ha virkemidler nok til å videreutvikle samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner.

Totalt sett kan man si at informantene er alle uklare når det kommer til begrepene samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, fordi disse blir brukt veldig lite i det daglige. Flere av kommunene og bedriftene med samfunnsentreprenørskap i en mindre skala, men har vanskelig for å videreutvikle det. Det kan se ut til at de er for lite kjent med begrepene og holder fast til det tradisjonelle entreprenørskapsbegrepet, slik gjør det vanskelig å se behovet for samfunnsentreprenørskap, da entreprenørskapsbegrepet står i veien. De udekkede behovene informantene bruker som eksempel, viser at en utbredelse av kompetanse rundt samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, vil bidra med nye løsninger, som kan dekke deres behov og forhåpentligvis flere.

8. Videre forskning

Videre kan det være interessant å se mer på hva slags behov har disse samfunnsentreprenørene, det blir viktig når man har sett at støttesystemene og politikerne vet veldig lite om det, så blir det viktig å få opp behovene slik at dette kan adresseres til støttesystemene og til politisk nivå. Det vil henge sammen med å forstå, hva er stegene i prosessen hos ulike typer samfunnsentreprenører, og hvor skiller de seg fra tradisjonelle entreprenører.

Min oppgave er begrenset geografisk til kun Trøndelag, så en undersøkelse i flere kommuner, for å kunne sammenligne kompetanse hadde vært interessant. Slik at man finner ut hva som skal til for å utvikle kunnskapen hos politikere og inkubatorledere over hele landet. Jeg mener at det vil bidra til en positiv utvikling av samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner på lang sikt.

9. Litteraturoversikt

- Borch, O. J., & Førde, A. (2010). *Innovative bygdemiljø*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Busch, T., Vanebo, J. O., & Dehlin, E. (2010). *Organisasjon og organisering*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS.
- Dees, J., Emerson, J., & Economy, P. (2002). *Strategic Tools for Social Entrepreneurs: Enhancing the Performance of Your enterprising Nonprofits*. New York.
- Friedrichs, Y. v., Gawell, M., & Wincent, J. (2014). *Samhällsentsprenörskap - samverkande för lokal utveckling*. Östersund: Fakulteten för humanvetenskap - Mittuniversitetet.
- Gawell, M., Johannisson, B., & Lundqvist, M. (2009). *Sämhallentsprenörer - en forskarantologi om samhällsentsprenörer*. Stockholm: Stiftelsen for kunskaps- og kompetanseutvikling.
- Jenssen, J. I., Kolvereid, L., & Erikson, T. (2012). *Perspektiver på entreprenørskap*. Oslo: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.
- Johansen, I. (2009). *Innovasjon og nyskaping*. Trondheim: Tapir akademisk forlag .
- Kommunesektorens organisasjon. (2016). *Sosiale entreprenører - partnerskap for nye løsninger*.
- Nordisk råd. (2015, Mars 30). Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon.
- Norge Nærings- og handelsdepartementet. (2003). *Fra idè til verdi - Regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitik*. Nærings- og handelsdepartementet.
- Regional utvikling og samfunnsentsprenørskap I Norge Sverige. (2016, Mars 28). *RESENS*. Hentet fra <file:///C:/Users/Marita/Downloads/RESENS%20presentation%201.feb%202016.pdf>
- Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold - Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. Bergen: Vigmostad og Bjørke AS.
- Spilling, O. R. (2006). *Entreprenørskap på norsk*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke.
- Spilling, O. R. (2007). *Kunnskap, næringsutvikling og innovasjonspolitik*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Spilling, O. R. (2010). *Innovasjonspolitik - problemstillinger og utfordringer*. Oslo: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Thaagard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse* . Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.

Webområde for Ferd. (2016, Mai 24). Hentet fra http://www.ferd.no/om_ferd/

Webområde for Lyk-z & døtre AS. (2016, Mai 24). Hentet fra <http://www.lyk-z.no/nb/om-lyk-z/>

Webområde for noen. (2016, Mai 24). Hentet fra <http://www.noen-as.no/om-noen/>

Webområde for utdanning. (2016, Mars 25). Hentet fra
<https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/politiker>

Webområde for Wikipedia. (2016, Mars 28). Hentet fra <https://no.wikipedia.org/wiki/Inkubator>

Willumsen, E., & Ødegård, A. (2015). *Sosial innovasjon - fra politikk til tjenesteutvikling*.
Fagbokforlaget.

10.Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide:

Rammesetting:

- Temaet for samtalen.
- Forklar hva intervjuet brukes til.
- Informer om opptak, sørg for samtykke.

Formaliteter:

- Kan du fortelle litt om din rolle i kommunen?
- Hvor lenge har du hatt din nåværende stilling?
- Hva betyr disse begrepene for deg, og hvilken erfaring har du med dem:
Samfunnsentreprenørskap, sosial virksomhet og sosial innovasjon?
-Hvilken betydning tror du disse områdene har fremover i kommunens/bedriftens utvikling?
- Hva er kommunens/bedriftens generelle, og din personlige holdning til samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner?
- Er det en viktig sak? Argumenter for og imot(ulemper).

1. Hvordan kan samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner bidra til verdiskapning?

- Hvordan tror du at bedre forståelse av disse begrepene, kan bidra til økt verdiskapning?
- Hvilke erfaringer har du med samfunnsentreprenører i din kommune, kan du gi eksempler på noen?

- Hvilke problemstillinger innenfor samfunnsentreprenørskap anser du som viktigst for deg som politiker/næringslivsansvarlig å arbeide med for å skape en langsiktig utvikling?
- Hvordan vil du beskrive de største problemer og mulighetene i din kommune?
- Hvor mange foretak er det som søker rådgivning hos dere per år?
- Omtrent hvor stor andel av disse kan kategoriseres som samfunnsentreprenører?
- Hvordan oppdager dere behovet av samfunnsentreprenørskap?
- Hvordan skjer kommunikasjonen mellom foretak, veiledere og politikere?

2.Hvilke forhold kan fremme tilveksten av samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner?

- Hva ser du på som viktigst for fremveksten av samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner?
- Hva tenker du om samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner som konkurransekraft?
- Hva bidrar dere med, innenfor sosial innovasjon som kommune/bedrift?
- Hva bør gjøres for å øke omfanget av sosial innovasjon i samfunnet?
- Hvordan arbeider kommunen/bedriften for å stimulere samfunnsentreprenørskap og sosiale innovasjoner, og hvorfor er det viktig?
-Hva kan man gjøre for å få frem mer av dette?
- Prioriteres lokalt engasjement, eller oppmuntres det til internasjonalt engasjement?
- Er det noe samarbeid mellom deg/dere og andre selskaper, som støtter aktører til å knytte sammen relevante aktører for samfunnsentreprenører?
- Ser dere et kortsiktig eller langsiktig perspektiv på samfunnsentreprenørskap?

3. Hvordan kan dere støtte initiativ til nye samfunnsløsninger på tvers av sektoren?

- Hva har kommunene av kunnskap, når det gjelder og bringe sammen aktører fra ulike sektor i samfunnet, og hvilke muligheter finnes i et slikt samarbeid?
-Kan du gi et par eksempel på prosjekt der man samarbeider mellom privat og offentlig virksomhet som har vært vellykket for kommunens/bedriftens utvikling?
-Kan du nevne et par, tre samfunnsentreprenører i din bedrift/kommune?
- Hva tror du er viktig for å lykkes som samfunnsentreprenør?

- Har du noen eksempler på samfunnsbehov som trenger nye løsninger i din bedrift/kommune?
- Hvorfor tror du verdiskaping viktig for å skape en regional utvikling?
- Hvordan ser dere i kommune/bedriften resultatet av deres engasjement for samfunnsentreprenørskap?
- Hva kan du som politiker/leder gjøre for å støtte en positiv utvikling av samfunnsentreprenørskap?
 - Hvilket spillerom (retningslinjer) har kommunene for å støtte samfunnsentreprenørskap?

Til slutt:

- Har du mye/lang erfaring med dette tema fra før?
- Er det noe du vil legge til?